Cyan Magenta Yellow Black

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

СЕРЕДА 30 липня 2003 року

№ 140 (3140)

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

Шахтарі державного підприємства «Ровенькиантрацит» підняли на-гора п'ять мільйонів тонн вугілля з початку року. П'ятимільйонну тонну видобули гірники шахти імені Вахрушева. До річного плану залишився ще один мільйон тонн.

На знімку: шахтарі державного підприємства «Ровенькиантрацит».

У КОМІТЕТАХ ВР

Парламент вийде у прямий телеефір

Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації доводиться шукати компроміс під час розгляду всіх питань. Інакше вони просто не матимуть шансу пройти через сесійний зал. Про підсумки роботи комітету впродовж третьої парламентської сесії розповідає його голова Микола ТОМЕНКО (фракція «Наша Україна»):

— Серед так званих базових питань прийнято в цілому закони про рекламу, про телебачення і радіомовлення, про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення в першому читанні. Закон про рекламу став компромісом між інтересами мас-медіа та суспільства — особливо щодо реклами алкоголю й тютюну.

(Закінчення на 2-й стор.).

ВРОЖАЙ—2003

Істина — в зерні, зерно — за кордоном

Коровай з імпортної пшениці на прилавках вітчизняних магазинів — схоже, така перспектива вже невдовзі стане закономірністю, а не винятком із правил. Леонід Кучма і Володимир Путін у понеділок, під час телефонної розмови, домовилися про поставки в Україну 200 тисяч тонн зерна. Президенти доручили урядам обох країн підписати відповідні документи. А для обговорення практичних аспектів закупівель Прем'єр-міністр України Віктор Янукович планує прибути до Москви.

Такі домовленості напряму пов'язані з безрадісною врожайною перспективою на наших полях. Офіційно в країні намолочено 3,9 мільйона тонн зернових. Торік 29 липня, за даними уряду, в засіках уже лежало майже 27 мільйонів.

(Закінчення на 2-й стор.).

ОФІЦІЙНО

Бізнес-форум у регіоні

Сьогодні до України з офіційним візитом прибуває делегація Республіки Польща на чолі з прем'єр-міністром цієї країни Лешеком Міллером. Програмою візиту передбачено зустріч пана Міллера з його українським колегою Віктором Януковичем. Потім український і польський прем'єри вирушать до Донецька, де візьмуть участь в україно-польському бізнес-форумі. Крім того, Лешек Міллер зустрінеться з етнічними поляками, що мешкають у цьому регіоні.

У рамках візиту передбачається підписання угоди між Кабінетом Міністрів України та урядом Польщі про умови взаємних поїздок громадян. Документ передбачатиме безвізовий режим поїздок для польських громадян і безплатні візи для українців. Планується також підписання меморандуму про створення спільного україно-польського підприємства з питань реалізації проекту нафтопроводу «Броди—Плоцьк».

АКТУАЛЬНО

«Промінь» веде до свободи

Спільний проект «Промінь» Центру соціальної служби для молоді, Асоціації сприяння розв'язанню проблем наркоманії та СНІДу й управління виконання покарань у Хмельницькій області допоможе звільненим ув'язненим прилаштуватись до життя. Із шести тисяч засуджених, котрі відбувають покарання в чотирьох виправних колоніях області, півтори тисячі не мають жодної професійної освіти, вісімсот із них ніколи ніде не працювали. Майже стільки ж не мають середньої освіти, а тринадцять осіб — навіть початкової. «Промінь» надасть змогу здобути певні професійні навички, сприятиме в пошуках роботи, допоможе соціально адаптуватись у суспільстві. Для колишніх в'язнів, котрі не мають власної домівки, уже створюється спеціальний притулок, де вони зможуть жити певний час, **повідомляє наш власний кореспондент Ірина КОЗАК.**

Я ВАМ ПИШУ...

Жити важко

Колись ми відкладали гроші, щоб у старості ні від кого не залежати. Тепер ці вклади погоріли, а держава й не думає повертати борги.

Я живу сама і допомогти мені немає кому. Пенсія маленька, а їсти хочеться щодня. Тільки за що купувати харчі, коли на день не маю і гривні? А ще потрібні ліки, які тримають мене на цьому світі...

Анфіса КОРЧИНСЬКА.

Малин, Житомирської області.

Африканський екстрим і гуманізм наших військових місіонерів

Якось вертольотчик українського миротворчого контингенту в Сьєрра-Леоне залетів на своєму Мі-8 в африканську глибинку. Зі службового обов'язку в юнамівській (оонівській) місії відвозив у віддалене селище гуманітарний вантаж. Уже збирався повертатися на базу, аж до нього наблизилася місцева дівчинка років дванадцяти:

— Дядечку, відвезіть мене до Фрітауна.

— Гаразд, якщо батьки відпустять, — погодився наш вертольотчик.

Одразу з'явилися тато з мамою, тягнучи до машини якесь манаття.

— А хто зустріне дівча у столиці? Куди маю повідомити, щоб її там забрали? — намагався з'ясувати у батьків наш військовик. Ті були вкрай здивовані і навіть образилися на запитання. Мовляв, віддаємо тобі нашу доню, тепер ти її господар, отже, маєш за неї відповідати й годувати...

Для місцевого населення європеєць у військовім однострої — не тільки захисник і гарант миру на їхній землі, а й годувальник, завидний наречений і роботодавець.

(Закінчення на 6-й стор.).

На знімку: прес-офіцер третьої ротації українського батальйону у Сьєрра-Леоне полковник Євген Свирський спілкується з місцевою дітлашнею.

У НОМЕР

Зарплата зросте до розміру споживчого кошика

Поетапне підвищення рівня зарплати заплановано на Вінниччині. Розпорядження щодо цього, в якому передбачено персональну відповідальність посадових осіб місцевих органів влади за його виконання, підписано головою облдержадміністрації Віктором Коцемиром. Так, буде відновлено матеріальне стимулювання на підприємствах усіх форм власності. Натурою платитимуть лише тоді, коли така форма є бажаною для працівників. Але в розмірі, що не перевищує 50 відсотків нарахованої платні, і за ціною товару не вище собівартості.

У червні нинішнього року середня зарплата в області зросла порівняно з попереднім місяцем майже на 40 гривень і становить 345 гривень. До кінця року, як зазначається у згаданому розпорядженні, її планується підвищити до 365 гривень, тобто до розміру споживчого мінімуму, встановленого у країні, **повідомляє наш власний кореспондент Віктор СКРИПНИК.**

Пріоритет — здоров'я і глибинка

Днями Закарпаття отримало із держбюджету для потреб капітального будівництва 14 мільйонів 612 тисяч гривень. Їх буде використано переважно на два пріоритетні об'єкти — зведення кардіологічного центру в Ужгороді та хірургічного корпусу обласної дитячої лікарні в Мукачевому. Решту коштів спрямують на будівництво школи в селі Розтоках Рахівського району, водогону у Виноградові, каналізаційно-насосної станції у Сваляві, шляхопроводу в Мукачевому тощо, **інформує наш власний кореспондент Іван ГУДЗОВАТИЙ.**

Виправдай довір'я, студенте

У галузі зв'язку відбуваються глибокі якісні зміни, тож нам потрібні фахівці, які добре обізнані з найсучаснішими технологіями, володіють англійською мовою, здатні самостійно засвоювати й застосовувати в роботі нову інформацію. Такі настанови прозвучали на зустрічі керівників Житомирської дирекції ВАТ «Укртелеком» зі студентами Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій, Одеської національної академії зв'язку, Житомирського державного технологічного університету. Загалом у вищих навчальних закладах навчаються 207 працівників дирекції, 87 — на кошти підприємства. За кожного такого студента бухгалтерія перераховує щороку в середньому дві тисячі гривень. Тут переконані: кошти, вкладені в освіту, — це найвигідніші інвестиції. Тому щороку працівники дирекції під час профорієнтаційної роботи відбирають кращих випускників шкіл. А зустрічі зі студентами дають змогу також з'ясувати, як юнаки й дівчата виправдовують довір'я колективу, що оплачує їхнє навчання, **повідомляє наш власний кореспондент Олексій КАВУН.**

■ Як повідомив на брифінгу в МЗС України начальник пресслужби Олександр Горьков, сьогодні завершується засідання україно-молдовської демаркаційної комісії. Під час засідання українські та молдовські експерти відвідають буферний гідровузол Дністровської ГЕС-2. А напередодні ситуацію, що склалася навколо встановлення молдовського прикордонного посту на території української ГЕС, обговорили посол України в Республіці Молдова Петро Чалий та прем'єр-міністр Молдови Василь Тарлєв.

Говорячи про можливий вплив на ситуацію введення Придністров'ям з Україною режиму вільної торгівлі, О. Горьков зазначив, що це суто внутрішні проблеми сусідньої держави. «Україна виступає посередником у врегулюванні придністровського конфлікту, і певним силам може бути вигідно втягнути нас у свої внутрішні розбірки». Водночас О. Горьков підтвердив, що жодного офіційного документа про запровадження Придністров'ям режиму вільної торгівлі з Україною МЗС не отримав.

■ Делегація зі столиці американського штату Айова, міста Де Мойна, побратима Черкас, відвідала хлібозаводи області й запропонувала проект зі збагачення буханців йодом та фолієвою кислотою.

СЕГОДНЯ ЧИТАЙТЕ:

На реабілітацію територій, забруднених унаслідок військової діяльності, цього року з держбюджету виділено 1,3 мільйона гривень

ПОЛІТИКА

Від щирого серця

Посла США в Україні Карлоса Паскуаля, який завершує свою дипломатичну місію на початку серпня, нагороджено українським орденом «За заслуги» 2-го ступеня. Високу нагороду дипломату вручив Президент України Леонід Кучма під час зустрічі в державній резиденції «Зоря» в Криму.

«Від щирого серця вручаю вам цю високу нагороду. Головне, щоб вона завжди нагадувала про ті непрості роки, котрі проведено в Україні. Але я все-таки переконаний, що більше буде споминів добрих, теплих, з бажанням повернутися, якщо не на багато років, то на кілька днів, щоб згадати», — наголосив Леонід Кучма.

Карлос Паскуаль висловив сподівання, що Україна зможе багато зробити на шляху європейської та євроатлантичної інтеграції. Він також додав, що робота, котра проведена сьогодні в Україні, оцінюється не зовсім належним чином.

Фото Валерія СОЛОВЙОВА (УНІАН).

Істина — в зерні, зерно — за кордоном

ВРОЖАЙ

(Початок на 1-й стор.).

Істотна різниця і в урожайності. Якщо в 2002-му гектар у середньому наділяв хліборобів 27,5 центнера зерна, то нині цей показник упав до «рекордних» 13,3 центнера. Але й це, як температура в тому анекдоті про хворих у госпіталі, «в кого температура 39, в кого 38, в кого 35, зате в середньому по шпиталю — 36,6». У господарствах Херсонської, Дніпропетровської, Одеської, Кіровоградської і Харківської областей збирають 7—9,5 центнера на круг.

Тим часом регіональні керівники неначе атланти адміністративними методами намагаються зупинити галопуюче зростання цін на продукти першої потреби. Розпорядженням голови Черкаської облдержадміністрації Вадима Лешенка встановлено фіксовані ціни на борошно і хлібобулочні вироби. Буханець, приміром, у роздрібній торгівлі, за запевненнями, до 1 січня коштуватиме не більш як 0,89—1,2 гривні.

Миколаївська облдержадміністрація також ознайомила директорів ринків і підприємств торгівлі з фіксованими цінами і зажадала не піднімати їх вище від установлених. У місцевих магазинах порівняно з 1 липня ц. р. ціни на окремі групи продовольчих товарів дещо знизилися: макаронні вироби продають у середньому по 2,54 грн., цукор — по 3,58 грн., олію — 6,48 грн., гречану крупу — 4,50 грн., рис — 2,52.

Держінспекція з контролю за цінами веде в області невсипуще «полювання на відьом». Вона вже виявила порушення порядку формування роздрібних цін у 79 відсотках підприємств торгівлі. Основним видом порушень є завищення торговельної надбавки на хліб і хлібобулочні вироби від 12 до 22,4 відсотка замість установленої 10-відсоткової. Директори ринків у відповідь скаржаться, що змушені закуповувати харчові продукти в оптових фірм-постачальниць, а не у виробників, що істотно впливає на формування ціни. Звісно, в бік її підвищення.

Власна інформація.

Миротворці повертаються з Косово і вирушають до Іраку

П'ята окрема механізована бригада Збройних Сил України, яка вирушає до Іраку для виконання миротворчих завдань, підпорядковуватиметься командуванню багатонаціональної дивізії «Південь-Центр». Про це йдеться в Меморандумі про взаєморозуміння, що підписаний військовими відомствами України та Польщі. Меморандум визначає порядок підпорядкування українського миротворчого контингенту командуванню дивізії «Південь-Центр». У польському місті Шецин триває заключний етап бойової підготовки штабу цієї дивізії. У ній беруть участь 13 українських військових.

Водночас Президент України Леонід Кучма підписав Указ «Про відкликання українського миротворчого контингенту з Косово». Документ прийнято у зв'язку з розформуванням міжнародного військового угруповання сил у Косово, припиненням фінансування і відповідно до статті 7 Закону України «Про участь України в міжнародних миротворчих операціях».

ДЕПУТАТ В ОКРУЗІ

На першому плані — здоров'я людей

Хотілося б, щоб прооперовані, які лежать у Житомирській міській лікарні №2 і не можуть рухатися, мали холодильник і доступ до джерел інформації. З таким проханням до народного депутата України Володимира Сацюка звернулася тяжкохвора Ганна Гаврилюк, котра проходила курс лікування в обласному центрі проктології, створеному в цій лікарні. Вже через кілька днів після того, як народний депутат одержав листа, сюди прибули два його помічники з кольоровим телевізором, холодильником, матрацами, подушками, комплектами постільної білизни. Головлікар Віктор Павлусенко, дякуючи за подарунок, звернув увагу на те, що лікарня — за межами округу Володимира Сацюка, але він не ділить виборців на своїх і чужих.

А наступного дня парламентарій передав два комплекти комп'ютерної техніки Житомирському обласному центру крові.

Олексій КАВУН.

У КОМІТЕТАХ ВР

Парламент вийде у прямий телеефір

(Початок на 1-й стор.).

Особисто я взагалі пропонував заборонити таку рекламу. Але пройшов досить ліберальний варіант: рекламу алкоголю й тютюну на телебаченні заборонено вдень, а дозволено вночі. Натомість дозволено переривати рекламою фільми. Розробляючи цей закон, комітет виходив із того, що сьогодні український рекламний ринок відрізняється від, скажімо, російського і є значно слабшим. Якби ми не зробили такий крок, могли б цілком втратити вітчизняний телевізійний рекламний ринок. Щодо трансляції спортивних змагань і концертних програм, то згідно з новим законом торгова марка алкогольних і тютюнових виробів може бути їх спонсором. До того ж спортивні та концертні програми перериватимуть на рекламу в їх природних паузах. Друкованим ЗМІ — газетам і журналам — дозволено рекламу алкоголю й тютюну, але крім дитячих видань, першої та останньої сторінок. Ми виходили з того, що рекламний ринок друкованих ЗМІ нині серйозно відстає від телевізійного. Щодо зовнішньої реклами — буде цілком заборонено рекламу алкоголю й цигарок у транспорті, а на вулицях — збільшено з 5 до 15 відсотків площу попереджувального надпису, його зміст стане жорсткішим.

Важливим досягненням стало прийняття так званого закону про цензуру — змін до деяких законодавчих актів стосовно безперешкодного забезпечення прав людини на свободу слова. Історія цього закону показала, як треба правильно працювати з громадськістю. Його ухваленню передували маніфест журналістів, парламентські слухання, парламентська постанова. У законі розширено права і свободи журналіста — він має право на оціночні судження, на оприлюднення суспільно значимої інформації. Цей документ врегульовує проблему отримання інформації від влади, запроваджує адміністративну відповідальність за інформаційні запити, на які не відповідає влада. А сама цензура як форма контролю і переслідування журналіста посадовими особами карається згідно з Кримінальним кодексом. До того ж закон врегульовує питання, пов'язані з судовими позовами. До речі, після його прийняття не було жодного великого судового позову на ЗМІ, маємо приклади виграних судів щодо оціночних суджень.

Упродовж сесії реагували на ситуацію й через депутатські запити, роз'яснення — щодо неакредитації журналістів на різні заходи, тиск на представників мас-медіа тощо. Наш комітет був одним із ініціаторів проведення у Києві Форуму журналістів, ми «озброїли» журналістів й інструктивним матеріалом — довідником «Правовий самозахист».

Щоправда, наш комітет незадоволений взаєминами Верховної Ради з керівництвом Національної телекомпанії України. Під час третьої сесії парламент прийняв рішення перейти від передач «Щоденники сесії» у записі на програми у прямому ефірі на Першому національному телеканалі. Але НТКУ не виконує цю постанову. Такий само підхід запропоновано і на наступну сесію: постанову про висвітлення четвертої сесії проголосовано рекордною кількістю народних депутатів — 433 «за». Сподіваємося, що під час наступної сесії це рішення парламенту вже буде виконано.

Триває робота над створенням суспільного телебачення, хоча це справа не одного дня. Відбулися зрушення і щодо створення парламентського кабельного каналу. Відповідне рішення вже прийняла Нацрада з питань телебачення і радіомовлення, тепер постає безліч технічних і організаційних питань. На цьому каналі транслюватимуть програми у прямому ефірі, хочемо запропонувати й уряду транслювати його засідання, а Президентові — прес-конференції. Можливо, вже восени почнемо виходити з «пілотними» проектами у межах Києва та кількох обласних центрів. Але створення парламентського кабельного каналу не означатиме, що Верховна Рада не претендуватиме на висвітлення своєї роботи на Першому національному каналі.

Записала Юліана ШЕВЧУК.

ОФІЦІЙНО

Постанова
Верховної Ради України

Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань вивчення ситуації у зв'язку з проведенням у червні 2003 року позачергових виборів міського голови Мукачевого Закарпатської області та забезпечення конституційних прав громадян під час виборів, фактів порушення правоохоронними органами виборчого законодавства України

Відповідно до статті 89 Конституції України Верховна Рада України **постановляє:**

1. Утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань вивчення ситуації у зв'язку з проведенням у червні 2003 року позачергових виборів міського голови Мукачевого Закарпатської області та забезпечення конституційних прав громадян під час виборів, фактів порушення правоохоронними органами виборчого законодавства України (далі — Тимчасова слідча комісія).

2. Доручити Тимчасовій слідчій комісії:

а) перевірити скарги та свідчення громадян, народних депутатів України, членів дільничних та територіальних комісій щодо незаконних дій та перевищення службових повноважень посадовими особами органів державної влади, Закарпатської обласної державної адміністрації, працівниками правоохоронних органів, що призвело до соціально-політичного напруження у Мукачевому Закарпатської області у зв'язку з проведенням позачергових виборів міського голови;

б) проаналізувати законність дій керівників Закарпатської обласної державної адміністрації, правоохоронних органів щодо забезпечення конституційних прав громадян під час проведення позачергових виборів міського голови Мукачевого Закарпатської області, порушення ними виборчого законодавства України.

3. Затвердити такий склад Тимчасової слідчої комісії:

ОРОБЕЦЬ Юрій Миколайович — голова Комісії, фракція «Наша Україна»;

МЕЛЬНИЧУК Михайло Васильович — фракція Соціалістичної партії України;

ОЛУЙКО Віталій Миколайович — фракція Народно-демократичної партії;

ОРЖАХОВСЬКИЙ Анатолій Володимирович — фракція Комуністичної партії України;

РАТУШНЯК Сергій Миколайович — група «Демократичні ініціативи»;

СТРЕТОВИЧ Володимир Миколайович — фракція «Наша Україна»;

СЯТИНЯ Михайло Лукович — фракція Аграрної партії України;

ЧОРНОВІЛ Тарас В'ячеславович — фракція «Наша Україна»;

ШКІЛЬ Андрій Васильович — фракція Блоку Юлії Тимошенко.

4. Про результати роботи Тимчасової слідчої комісії доповісти Верховній Раді України на початку роботи четвертої сесії Верховної Ради України.

5. Матеріально-технічне, кадрове, інформаційне та організаційне забезпечення діяльності Тимчасової слідчої комісії покласти на Апарат Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України
В. ЛИТВИН.

м. Київ,
11 липня 2003 року.
№ 1134-IV.

Заява депутатської фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна»

У зв'язку із завершенням чергової, третьої, сесії Верховної Ради України четвертого скликання, члени депутатської фракції політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова України» провели підсумкове засідання, на якому проаналізували свою діяльність упродовж сесії, та стан узятих на себе зобов'язань, з якими фракція виступила на її початку.

Йшлося насамперед про:

— підтримку та законодавче забезпечення Пенсійної реформи, яку суспільство чекає понад десять років;

— ухвалення нового Податкового кодексу, спроможного знизити тиск на вітчизняного виробника, відродити економіку і розв'язати проблеми зайнятості населення;

— впровадження політичної реформи, націленої на створення ефективних, прозорих інститутів влади, починаючи від політично відповідального уряду до місцевих органів.

Як показує аналіз розглянутих та прийнятих Верховною Радою України законопроектів, спрямованих на вирішення вищезазначених питань, наша фракція активно їх підтримувала, про що свідчить найвищий рівень підтримки урядових законопроектів серед інших фракцій — 90 відсотків. Майже такий само процент підтримки президентських законопроектів.

Депутатська фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна» була послідовною у відстоюванні своїх пріоритетних завдань, роблячи це через колективні та індивідуальні запити, «круглі столи», прямі ефіри, дискусії та дебати з опонентами, виступи у ЗМІ, конкурси та благодійні заходи. Але головними важелями для реалізації соціально-економічних програмних засад завжди була і є законотворча діяльність. Тож до розгляду на третю сесію Верховної Ради членами депутатської фракції подано біля 300 законопроектів. Серед них найважливіші для суспільства закони, зокрема Закон України «Про податок на доходи фізичних осіб» (саме цей документ дав змогу знизити планку податків з 20 до 13 відсотків).

Фракція не обмежувалася названими проблемами. В її активі — питання, пов'язані з відправкою батальйону українських миротворців у зону військового конфлікту — до Іраку, що значною мірою сприяло підняттю позитивного іміджу нашої держави в очах світового співтовариства; врегулювання міжнародних відносин с ФАТФ, яке зменшило суворі вимоги до України після прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України з питань запобігання використанню банків та інших фінансових установ з метою легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом». Фракція також зайняла конструктивну позицію під час розгляду у Верховній Раді України заяви стосовно подій, які мали місце на Волині під час Другої світової війни. Ми виступаємо за взаємне порозуміння між народами Польщі та України.

Потреби інвалідів, ветеранів, та чорнобильців також залишилися в полі зору депутатської фракції. Саме інтереси цих верств населення визначатимуть діяльність фракції під час наступної сесії. Ми і надалі вимагатимемо поліпшення справ у соціальній сфері. Для цього передусім потрібен соціально орієнтований бюджет на 2004 рік. У разі внесення урядом на розгляд Верховної Ради проекту саме такого бюджету, фракція його підтримає. В протилежному випадку ми наполягатимемо на поверненні його на доопрацювання.

І останнє: розділяючи повноту політичної відповідальності за все, що діється в країні, депутатська фракція політичних партій Промисловців і підприємців України та «Трудова Україна» на черговому своєму засіданні прийме рішення — створити свою робочу групу зі сприяння в підготовці щорічного звернення Президента України до Верховної Ради. Президент і парламент повинні знайти шлях до порозуміння. Цього чекають виборці.

Ігор ШАРОВ,
керівник фракції.

Фото Олександра СІРОГО (Укрінформ).

ФОТОФАКТ

В Одеській області розпочала роботу міжвідомча комісія з питань соціально-економічного розвитку Придунайського регіону. Члени комісії — фахівці Мінтрансу, Мінекоресурсів, МЗС, Держводгоспу, інших міністерств і відомств — побувають у місті Ізмаїлі, Ізмаїльському, Ренійському, Кілійському, Болградському районах, а також у районі озера Сасик. Вони детально вивчать ті проблеми, які сьогодні гальмують розвиток регіону, і підготують пропозиції для розробки державної програми його розвитку на довгострокову перспективу.

На знімку: під час засідання комісії.

Свято флоту в Севастополі

1 серпня — у День Військово-Морських Сил України почесні гості українських військових моряків вийдуть у море на флагмані ВМС — фрегаті «Гетьман Сагайдачний» і віддадуть шану полеглим у роки Великої Вітчизняної війни. Очікують, що у святкуванні Дня національних ВМС візьмуть участь Президент України Леонід Кучма і Міністр оборони Євген Марчук.

А напередодні відбудеться фестиваль «Дзвени піснями, моя земле!», присвячений святу. Цього дня підшефні підрозділи ВМС відвідають делегації шефів з усіх регіонів країни. 30 липня пройде урочиста церемонія вручення морякам ключів від 20 квартир, споруджених на кошти Київської міськдержадміністрації.

1 серпня гості й мешканці Севастополя зможуть побувати на кораблях і у військових частинах українських ВМС. А увечері на площі Нахімова відбудеться гала-концерт ансамблю пісні і танцю ВМС України і зірок української естради. Завершить свято феєрверк над севастопольською бухтою.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

АКЦІЇ

Допомога із Австрії

Спільну акцію «Це потрібно не мертвим, це потрібно живим» розпочали на теренах Вінниччини дві благодійні організації — Подільський регіональний фонд «Соціальні ініціативи» та австрійська спілка «Тіролер оберланд» з міста Імст. П'ять тонн гуманітарного вантажу для інвалідів і ветеранів війни привезли благодійники з Австрії.

«Після укладення угоди на співпрацю з вінничанами, —каже керівник спілки Крістіан Бауер, — ми звернулися до земляків із закликом «Допоможи Україні!». Вдалося зібрати майже 50 тонн гуманітарного вантажу: одяг, взуття, ковдри, постільну білизну, медичні препарати, інвалідні візки тощо».

За словами пана Бауера, найбільше речей передали люди похилого віку і учасники війни.

Як повідомив ініціатор акції, керівник фонду «Соціальні ініціативи» Леонід Галушко, гуманітарну допомогу буде надано Тиврівському будинку престарілих, Стрижавському будинку дітей-інвалідів та лікарняним закладам тощо.

Віктор СКРИПНИК.

Вінниця.

«Бурштинський енергоострів» дрейфує в Європу

Відбулося засідання Технічного комітету об'єднання енергосистем європейських країн (UCTE), на якому було проаналізовано річну роботу так званого Бурштинського енергоострова — вузла зовнішніх електрозв'язків з Угорщиною, Словаччиною та Румунією, що працює паралельно з UCTE. Зокрема, дуже високо оцінив діяльність енергоострова президент Технічного комітету Ірик Радзьо з Польщі. Він сказав, що Бурштинська ТЕС і всі суміжні системи довели, що готові працювати в режимі UCTE.

Такої ж думки дотримуються і фахівці Мінпалива України. Техкомітет протягом року вів моніторинг роботи енергоострова, не мав за весь цей час жодного зауваження. Експерти оцінюють безперебійну роботу енергоострова в паралельному режимі з UCTE як дуже важливий крок по шляху інтеграції України в Європу.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

ФОТОФАКТ

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

У Луганській обласній науковій бібліотеці відкрито книжкову виставку «Струни мої золоті», присвячену 200-річчю від дня народження славетного українського кобзаря Остапа Вересая.

На знімку: бібліограф Тетяна Рекеда демонструє експонати виставки.

Верхи на Пушкіні

ПРИГОДИ

Серед ночі захмелілий студент одного з житомирських вузів, щоб хоч чимось здивувати свою знайому, нічого ліпшого не вигадав, як залізти на плечі бронзового Пушкіна, встановленого на гранітному постаменті більше ста років тому. За якусь мить студент і Пушкін летіли донизу разом. Поет відлитий з металу, тому постраждав менше, а студент зламав ногу.

Майже така само пригода сталася з монументом Івановi Франку, чиє погруддя ще рік тому стояло за квартал від пам'ятника Пушкіну. Український класик теж постраждав через оковиту: заснувши за кермом, нього на повному ходу врізався досить відомий у місті підприємець. Постамент розлетівся вщент. Однак врятував життя невдахи-водія, інакше б він таранив корпус університету, в якому вчився ще В. Короленко. Бронзового Пушкіна вже встановили на своєму місці, а над тим, як заново увіковічити Каменяра, ще думають.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Порадьтеся з громадськістю, панове чиновники

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Ще не вщухли суперечки в протистоянні громадськості та міських архітектурно-чиновницьких служб Києва з приводу забудови площі перед Олімпійським стадіоном (колишньої Троїцької), як стало відомо, що заплановано ще одну містобудівну акцію міської адміністрації — реконструкцію Європейської площі. Її масштаби не поступаються попереднім, що вразили центр столиці (майдан Незалежності, «Метроград»). Буде проведено і тендер на будівництво, як і раніше, з невідомого ще проекту. Є лиш ескізні розробки, за якими передбачається у триярусному підземному просторі під Європейською площею і Хрещатиком (до майдану Незалежності) розмістити торгівлю та автостоянки. Те і те у великій кількості.

А на поверхні планують знести старий будинок по вул. Хрещатик, 5, і спорудити в цій зоні престижний готельно-офісний комплекс аж на 20 тисяч квадратних метрів. Так, принаймні, побажав замовник. Коли я почув цю цифру і уявив, як цей монстр пригнітить усе навкруг, то засумнівався в професійній компетенції майбутнього його господаря. Відомо, що замовником усього комплексу є «Київавтодор». Дивуватися не варто. Такі саме методи, такими самими будуть і результати. Життя і в цій справі (маю на увазі попередні будови) нічому їх не навчило.

Тож дозвольте мені як мешканцю Києва, чиї інтереси, як і багатьох інших, зачіпає таке будівництво, і як архітектору, що зробив свого часу багато проектних розробок стосовно центру столиці, висловитися щодо цього. Гадаю, що на це має право кожен киянин, і не тільки. Адже Європейська площа і Хрещатик — надбання загальнонаціональне, і всім нам аж ніяк не байдуже, що вчиняють з ними люди, до котрих ми втратили довіру за попередніми будовами. Однією з них був «Метроград», що на протилежному кінці Хрещатика.

Цей дуже негативний приклад (я вже не кажу про майдан Незалежності) змушує нас засумніватися взагалі у потребі такого будівництва. Якщо слідувати відому вислову «на помилках вчаться», і якщо цього не зробили ті, кому належало б це зробити, спробуємо дуже коротко проаналізувати схожу попередню мільярдну будову, названу «Метроградом». Особисто я не бачу в ній нічого корисного. За заради справедливості скажу про те, що її батьки вважають здобутком. Це нові робочі місця і зайнятість будівельників. Звісно, коли нема де працювати, людина іде й під землю, але погодьтеся, що це не досягнення. До речі, покупці там теж довго не витримують. Ну а саме будівництво в тих умовах та ще за невелику зарплату з усіма супутніми в цій надто важкій праці недоліками теж навряд чи можна віднести до здобутків.

Тепер коротко про антиздобутки

По-перше, назавжди втрачено можливість пропуску в цій частині магістралі під землею транспорту, що могло б забезпечити розв'язання транспортної проблеми біля Бессарабки, а з нею і поліпшити екологічну ситуацію, скоротити втрати часу, пального тощо.

По-друге, поява «Метрограду» привабила до перевантаженого центру міста додаткову кількість людей і транспорту, що погіршило і без того складне становище.

По-третє, така дорога будова для бутикової торгівлі під землею вочевидь недоцільна. За ці кошти можна було збудувати будинок (наприклад, поряд з «Киянкою») в кілька разів дешевше, ефективніше в комерційному плані і корисніше для роботи та здоров'я людей. Це був би повноцінний торговельний центр.

По-четверте, назавжди втрачено красиву, зелену й затишну частину вулиці Великої Васильківської. Оголена, без дерев, вона втратила справді київський колорит і привабливість.

Упевнений, що вчені, архітектори, медики, транспортники, соціологи могли б серйозно доповнити цей перелік. І не тільки вони. Тут є про що сказати і законодавцям, і соціологам, і багатьом іншим. Але, як мовиться, що зроблено, те зроблено. То навіщо й далі протягувати негативну містобудівну ідею?

Спробувати уникнути подібних помилок на Європейській площі треба починати з поради. Порадитися з киянами, і не формально, для «галочки», а по-справжньому, чого в Києві давно не було.

Я особисто, як громадянин, висловився б приблизно так. Не казатиму про архітектуру площі, бо на даному етапі в цій справі є питання важливіші. Головні з них — соціальне, функціональне і фінансове.

Соціальне питання — найголовніше. Доки наші градоначальники, а дивлячись на них, і решта чиновників не навчаться поважати громадську думку, доти нічого доброго чекати не доводиться. Упевнений, що громадське обговорення цього будівництва допомогло б виявити всі, чи майже всі його недоліки. Люди висловлять свою думку. Неодмінно буде й така: «Скільки можна мордувати людей в центрі столиці?! Кілька років ми зазнаємо незручностей, втрат у транспорті, екології, часу тощо. Заспокойтеся, не перетворюйте наше життя в центрі на суцільний жах!».

(Закінчення на 5-й стор.).

КОЛОНКА ОГЛЯДАЧА

«Ти маєш дім, а може — дим...»

Якщо в житті наступати кілька разів на одні й ті самі граблі не рекомендується, то при читанні поезії це дуже навіть бажано. Інакше позбавиш себе радості несподіваного відкриття. А поезія — вона ж уся така, окрім отих чарівних несподіванок, у ній і нема більш нічого. І принада читання віршів якраз в ефекті граблів, на які натикаєшся зненацька.

Але часом оте «зненацька» трохи смішне, як то буває у нас із хорошими поетами — вихідцями зі сходу чи південного сходу. Ми чомусь самі себе переконали, нібито українська поезія пишеться не південніше Канева і не східніше Полтави. І якщо ці координати порушуються, ми радісно кричимо «не може бути!» Смішно, що це періодично повторюється. Прийшов Сосюра з Донбасу: ух ти, як же це воно?! Звідти-таки Стус: ну, ти ба?! А тепер ось із Запоріжжя є у нас чудовий поет Павло Вольвач: ну, це вже вопше ні в які ворота!

А що дивного? На те й Україна, щоб тут рівномірно, по всіх, модно кажучи, теренах (і териконах) з'являлися хороші українські, а не якісь інші, поети.

Декому нині знов здається, що «південніше Вольвача» ніхто й не римував по-українському. І ось з'явилася маленька книжечка «Той теплий степ» Артура Бауера — поета старшого (1937 року народження), до того ж напівнімця — а таки звідти, з Донбасу, з Комиш-Зорі родом. Приємно, що вірші Бауера вперше (1994 року) друкувала наша газета. А книжка свідчить: наш південь добре родить поетів. Послухайте, який звукопис, як плавно звучить оцей рядок: «Ельза, мов лоза, до мене йде...» А як намальовано оцей: «Суха магнолія, Махно і я...» Або як гарно оце: «Цей південь, плугом випрасуваний, з душі ніяк не витрясу...» Кажуть, німці й українці сентиментальні. Це не про Бауера, його печаль сувора і мужня, бува, що й іронічна — навіть коли йдеться про безповоротні втрати й сам Бог простив би за сентименти: «Ти маєш дім, а може — дим?»

Тут тишу цупить вітер-хакер,
тут українець наче бомж, —
і в'яне дощ, і теплий борщ
пливе в каструлі з хати в хату...

А ось Бауер зовсім жорсткий, як і личить німцеві (**личило б і українцеві, але рідко вдається**):

Старенький генерал.
Облущена кокарда,
і на погонах жаби
так важко дихають.
Пішов майор
у небуття за честь — в неславу;
а шлунок скімлить,
і пенсію поштарка не приносить,
яке дурне життя пройшло,
хоча б убили,
так путніх воєн не було,
було багато ворогів —
тепер це друзі.
На грудях брязкальця
оманно-ювілейні,
і жаби на погонах
так важко дихають.

Бауер сам себе називає перекотиполем (**трава, для нашої поезії негативна**), але це дає йому право сказати:

Йди проти всіх — нема авторитетів
ні в космосі, ні на землі,
ні в цій нещасній Україні.
Та пам'ятай: ти тут родився.
Ти переможеш!

У книжці половина віршів — по-російськи, і от що прикметно: хоч Донбас і вважається російськомовним, звукопис цих віршів не такий щедро-вигадливий. А втім, це все той самий Бауер, з його суворою стриманістю емоцій: «Украина моя, тебя мы находим только раз...»

Віталій ЖЕЖЕРА.

Артур Бауер
ТОЙ ТЕПЛИЙ СТЕП
поезії

КАЛЕНДАР

«... Я домагалася того, чого хотіла»

29 липня — 130 років від дня народження Антоніни Нежданової. «Все своє життя я домагалася того, чого хотіла» — це з її «Автобіографії», уривки з якої виставлено, поряд з численними фотографіями, концертними афішами й газетними вирізками, в Одеському історико-краєзнавчому музеї. Антоніна Нежданова справді була дивовижно цілеспрямованою й наполегливою натурою, вона передусім сама зробила себе однією з найвидатніших співачок минулого століття. Її талант стоїть поряд з талантом Карузо, Шаляпіна, Собінова, котрі вважали для себе за честь бути оперними партнерами співачки з голосом кришталевої чистоти і ніжного тембру. Втім, це було вже потім, коли її ліричко-колоратурне сопрано полонило слухачів і в Москві (де вона 1902 року закінчила консерваторію й одразу стала солісткою Большого театру), і на батьківщині, в Одесі, й за кордоном. А спочатку мало хто пророкував їй таке майбутнє.

Ні, вона не була бездарною дитиною, швидше, навпаки: батьки — сільські вчителі у Кривій Балці під Одесою, самі кохалися в музиці та народних піснях, рано привчили до них і Тоню. Вже з семи літ вона співає в сільському та церковному хорах, далі — в гімназичному хорі. Після закінчення гімназії Антоніна йде вчителювати до Одеського жіночого міського училища. Аматорських виступів не полишає, часто відвідує театри, слухає спів місцевих і заїжджих солістів. Ніби зрівнюючи свій хист з їхнім. Аж у 26-річному віці вирішує: «Я теж зможу! Не гірше, чи й краще!» Мета: Московська консерваторія. Окрім голосу, для вступу туди були потрібні чималі гроші. А їх не вистачало. Виручив, дізнавшись про наміри Антоніни й будучи впевненим в її майбутньому, друг родини Нежданових — лікар Михайло Бурда.

Михайло Костянтинович не помилився — вже через три роки Нежданову запрошують солісткою до Большого театру. Нечастий випадок! Іншим «периферійним» доводилося довго ходити в хористах. А Неждановій —одразу провідні партії в кількох операх. Вона розуміла, що природних даних замало. Та їй було в кого вчитися: творча співдружність з Рахманіновим (він присвятив їй свій «Вокаліз»), репетиції, виступи в виставах разом з Шаляпіним та Собіновим, часті бесіди із Станіславським та Єрмоловою. А в 1912 році —блискучі гастролі у Франції, участь у низці вистав у паризькій «Гранд-опера» разом з Карузо та Руффо.

Особливим, неперевершеним вінцем в історії оперної сцени вважаються образи, створені Антоніною Неждановою у творах Римського-Корсакова: Шемаханська цариця, Царівна-Лебідь, Снігурочка. Високо поціновані партії Тетяни («Євгеній Онєгін»), Людмили («Руслан і Людмила»), Іоланти в одноіменній опері, Нінетти («Любов до трьох апельсинів»), Ельзи («Лоенгрін»), Джульєтти («Ромео і Джульєтта»), чимало інших з багатого репертуару співачки. Не забувала вона й захоплення молодості — пісні, зокрема, народні українські та російські, з якими вона не раз приїздила й до Одеси, щоб виступити перед земляками на сцені Міського театру, філармонії.

Помітний слід залишила Антоніна Василівна і як педагог. Під знаменом таланту Антоніни Нежданової навчаються молоді співаки й співачки Одеської музичної академії, що носить ім'я славнозвісної землячки.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Відлуння чернігівських виборів

РЕГІОН: ПОЛІТИЧНИЙ СПЕКТР

Проміжні довибори народного депутата України, що відбулися у Чернігові 8 червня ц. р., багато хто розцінює як репетицію майбутніх президентських виборів. Саме тому не припиняється інтерес до їх результату. Всі шукають відповідь на запитання, чому переміг Олександр Ярославський, а не Дмитро Іванов, якого підтримали три опозиційні сили.
Сьогодні ми подаємо добірку листів наших читачів із Чернігова, в яких почасти можна знайти на нього відповідь.

У робітників і в підприємства з'явилася перспектива

Нічого незвичайного немає у тому, що до недавнього чернігівського виборчого марафону була прикута пильна увага політтехнологів, політологів, журналістів, громадськості України. Багато хто прагне зрозуміти, чому більшість чернігівських виборців віддали свої голоси за президента «УкрСиббанку» Олександра Ярославського.

А тому одразу зауважимо: щомісяця виробництво й обсяг продажу продукції нашого підприємства потужно зростає. Так, якщо у січні нинішнього року акціонерне товариство реалізувало продукції на 1,5 мільйона гривень, то у квітні — на 7,3 мільйона, у травні — на 8 мільйонів, у червні — на 12,3 мільйона гривень. Нині ВАТ «Чернігівське Хімволокно» веде активну роботу із розширення ринку збуту продукції і в Україні, і за її межами. Це вселяє надію на те, що в наступних місяцях буде перевищено нинішні обсяги продажу. До того ж завдяки саме якісним показникам виробленого. Нещодавно з ВАТ «Нижнєкамськшина», де проходило випробування зразків нашої продукції, надійшла досить промовиста експертна оцінка: «По качеству суровый и термообработанный корд 25/252 КНТС производства ОАО «Черниговское Химволокно» превосходит аналогичные текстильные материалы других поставщиков».

Ще в січні нинішнього року 2186 працівників підприємства були в неоплачуваних відпустках. На 1.01 2003 р. борг у зарплаті становив 1,6 мільйона гривень. У листопаді 2002-го діяльність усіх виробництв була зупинена, а з опалювальної системи злито воду. І ось завдяки потужним інвестиціям О. Ярославського в лютому ВАТ «Чернігівське Хімволокно» почало відновлювати свою роботу. Назвемо такі цифри. Якщо у січні до праці залучено 1,5 тисячі працівників, то нині тут трудиться більш як 4 тисячі людей. Незабаром буде влаштовано 45 випускників ПТУ №1. Цілком ліквідовано заборгованість у зарплаті. У червні середній заробіток на підприємстві становив 408 гривень. Заробітна плата виплачується в строки, передбачені колективним договором (щомісяця 8-го числа працівники отримують «получку», 23-го — аванс). Нині майже 300 працівників перебувають у чергових оплачених відпустках. Сьогодні тут нікого не змушують іти в неоплачувану відпустку!

Наше підприємство отримало і ліцензію на постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом. Отже, жодної непривабливої сенсації в цьому немає. Для чого «Чернігівському Хімволокну» потрібні ліцензії Національної комісії регулювання електроенергетики України? Насамперед для того, щоб купувати енергоносії за нижчими цінами безпосередньо на енергоринку. Мета проста: саме в такий спосіб знизити собівартість продукції.

Піврічна співпраця ВАТ «Чернігівське Хімволокно» з Олександром Ярославським показала, що вона, попри песимізм деяких політиків та опонентів, націлена на перспективу, на відновлення виробництва в Чернігові. Досить сказати, що за цей час у бюджет міста підприємство перерахувало 2,1 мільйона гривень платежів. Витрачено майже мільйон євро на придбання нового обладнання. Отже, факти красномовно свідчать самі про себе.

Микола МИХАЛЕВИЧ,
голова правління товариства — генеральний директор підприємства ВАТ «Чернігівське Хімволокно».

Проблема потребує законодавчого врегулювання

...Пригадалися мені вибори в 1946 році до Верховної Ради СРСР. Було це взимку. Довелося брати участь у тих виборах в Путильському районі Чернівецької області. Це дещо про демократію.

Явка була майже стовідсоткова, але лише з правом на голосування, а не на обрання, бо кандидат був один — генерал армії Єременко. А щоб не викреслювали цього кандидата, в олівців було зламано осердя. Ось і спробуй —закресли. Хто це вигадав, не знаю.

А в селі Петрушині Чернігівського району жила одинока набожна жінка. Не хотіла йти голосувати і заховалася в наладовану для себе домовину, то агітатори сільські і там її знайшли. 99,9 відсотка було забезпечено...

Привернула мою увагу заява народних депутатів до Генеральної прокуратури про порушення на проміжних виборах в Чернігові. Там є такий абзац: «Під час виборчого процесу за попередньою змовою групою осіб, на чолі з новообраним народним депутатом України по 206-му одномандатному виборчому округу Ярославським О. В. допускались грубі порушення чинного законодавства...» Як член окружної комісії, можу свідчити в будь-якому суді, що такі порушення були зафіксовані за багатьма кандидатами, були і «попередні змови», але не новообраного депутата, а ще кандидата. Під «попередньою змовою» я розумію діяльність штабів кандидатів у депутати, а такі штаби мали й інші кандидати, бо їх діяльність не передбачена законодавством про вибори. Там, справді, попередньо домовлялися про все, що робитимуть. Тому, що стосується питання про «змовників», вважаю: цю проблему треба врегулювати в законодавстві. На жаль, на проміжних виборах у Чернігові законодавство порушували всі: ЦВК, окружна та дільничні комісії, кандидати в депутати. Про це я вже писав не раз.

У деяких публікаціях було зачеплено такі питання:

про сприяння кандидату в депутати фонду, створеного народним депутатом України;

про роль адмінресурсу в підтримці одного з кандидатів;

про підкуп виборців.

Ставлю запитання так: чи мали місце всі ці дії під час виборів? МАЛИ! І нема чого робити вигляд нібито цього не було. Але мене цікавить інше. Невже вперше і лише в Чернігові, і лише на одного з кандидатів працюють різні фонди? А яка роль виборчих фондів, що передбачені законом про вибори? Чи є тут рівні умови, чи кожен кандидат може до такого фонду внести 170 тисяч гривень? А це ж законно! І ті, й ті фонди є джерелом, я не казав би підкупу —заохочення виборців голосувати за того чи іншого кандидата. Законом про вибори передбачено представництво в дільничних комісіях представників від кожного кандидата, а ще довірених осіб, спостерігачів, і таких було мало не дві тисячі.

Хоч як крути, хоч як вигадуй, комусь із цих людей треба заплатити за його участь. Підкуп це чи заохочення, хай вирішують юристи, а я кажу про наявність самого факту, хоча він ніде не фіксується. То, може, треба подумати над удосконаленням закону про вибори? Всім подумати: і тим, хто вже став народним депутатом, і тим, хто хоче їм стати.

І декілька слів про адмінресурс. Під адмінресурсом я розумію підтримку того чи того кандидата з боку посадових осіб державних органів. Адмінресурс відчувався, але якщо сказати про дійовість його впливу, то він міг мати вплив лише в таких установах: слідчий ізолятор, виправна колонія, будинок престарілих. Що стосується інших виборчих дільниць, то він мало помітний. Вести розмову сьогодні про підробку протоколів дільничних комісій, неправильний підрахунок голосів, мабуть, не варто, бо присутність у комісії хоч одного законослухняного не дає таких підстав. Про всі порушення він зазначить у протоколі, що буде підставою для подальшого обговорення в різних установах. Можливо, дійде і до суду.

Ось так коротко про вибори в Чернігові.

Микола ЛУК'ЯНЕНКО,
член окружної виборчої комісії виборчого округу № 206.

У місті було Бородіно....

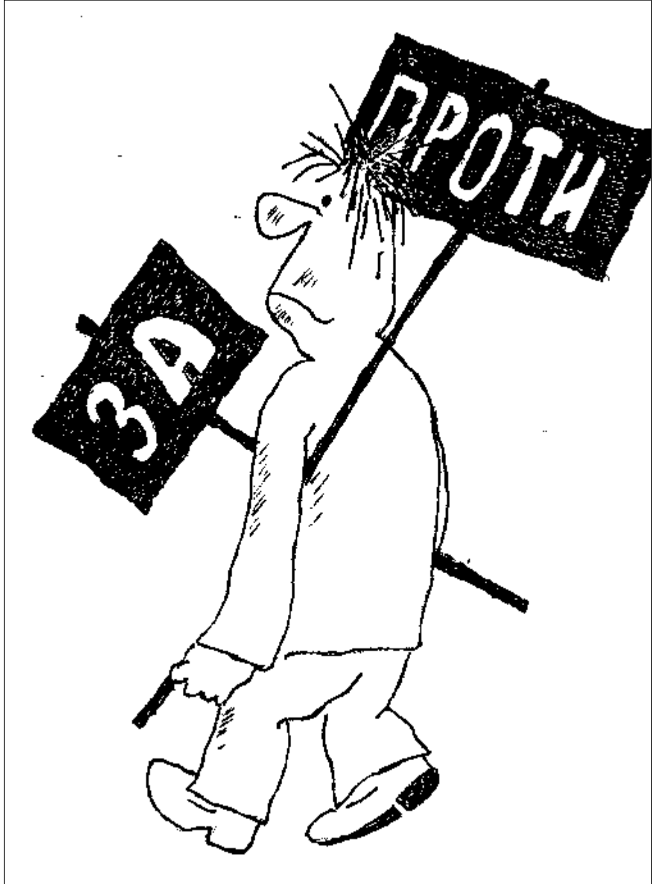
Якщо відверто, то мої симпатії на боці правоцентристської опозиції. Але те, що сталося в Чернігові, не лізе в жодні ворота.

Соціалісти як єдиного кандидата від опозиції висунули редактора газети «Гарт» Дмитра Іванова. Я, як патріот своєї країни, не міг голосувати за Іванова, бо в своїй газеті «Гарт» він узимку-навесні нинішнього року опублікував цілу серію натхненних статей про Сталіна. Така «дитяча хвороба лівизни» і захоплення Сталіним поставили мене в безвихідну ситуацію. А чи знали Юлія Тимошенко і Віктор Ющенко, кого вони підтримують як єдиного кандидата? Іванов, не беруся судити, гарний редактор і поет, але його політична позиція, мабуть, збила з пантелику багатьох патріотів України.

Друге питання, на яке я так і не зміг відповісти: «Як може Д. Іванов бути опозиціонером разом із газетою «Гарт», коли засновником її є Чернігівська обласна рада, і одночасно лаяти Президента України та Верховну Раду так, що аж вуха в'януть?» Виходить, що облрада підтримує цю позицію, коли в неї «під дахом» отаборилася ліва опозиція.

Загалом Бородіно якесь — «змішались разом коні, люди...» і сам чорт ногу зламає.

Юрій СЛОБОДА.

Мал. Михайла САЧКА.

Підтримали людей справи

Штаб Іванова і сам він зробили все для того, щоб перемогти на виборах саме Іванову. 13 народних депутатів тягнули Іванова за вуха (і не тільки) до зали Верховної Ради України. Але всі потуги: наїзди лідерів політичних партій, публічні виступи їх у ЗМІ на підтримку самовисуванця Д. Іванова, його спільні з ними фото, навіть скандали, що хвилею прокотилися Черніговом, не дали позитивного результату лише тому, що все зроблене розбилося об борт добре організованої роботи штабу О. Ярославського. Бо те, що він встиг зробити для підприємства «Хімволокно» і його працівників, стало основою порозуміння і довіри між кандидатом і виборцями.

Прихильники Д. Іванова жалкують, що їх кандидат, як, між іншим, і Н. Вітренко, не мали що запропонувати і пообіцяти виборцям, крім наступних скандалів у стінах Верховної Ради, акцій непокори, великого соціального протистояння.

Та народ України стає дедалі мудріший і розуміє, що матеріальні блага — основа добробуту суспільства —виробляються не на вуличних мітингах, не гучними політичними заявами, а натхненною і фінансово забезпеченою працею в цехах, майстернях, лабораторіях, зокрема, а можливо, і насамперед в таких підприємств, як ВАТ «Чернігівське Хімволокно».

До речі, зауважимо, що всі пенсіонери зазначеного товариства за сприяння О. Ярославського мають щомісячну добавку до пенсії. А скільки чернігівців зі сльозами щастя на обличчі засвідчують свою вдячність пану О. Ярославському за матеріальну допомогу у розв'язанні соціально-побутових проблем.

Тож виборці вже самі зуміли розібратися: де серед кандидатів у народні депутати люди справи, які говорять мало, але свої обіцянки підтримують матеріально, конкретними справами, а де балакуни, яких в народі охрестили омельки-пустомельки.

Д. Іванов, окрім іншого, припустився ще однієї помилки, заявивши, що він — єдиний кандидат від об'єднаної опозиції, куди він зарахував блок «Наша Україна», СПУ, «Батьківщину», КПУ. Виборці вже, було, повірили в це, коли як «грім» серед ясного неба прозвучало спростування цього гасла з уст лідера КПУ П. Симоненка. Саме це позбавило Іванова щонайменше трьох тисяч голосів. Та і в кращому разі Д. Іванов все одно стояв би на тих само опозиційних граблях, бо його передвиборній агітроботі протистояла добре профінансована, чітко організована передвиборна робота, що спиралася не лише на знання та бездоганне виконання вимог чинного законодавства, а й на знання виборчих технологій, що і забезпечило О. Ярославському одному так бажану всіма перемогу.

Юрій ГРАНЧАК,
ветеран бойових дій в Афганістані, учасник ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофі.

Пристрасті за місцевим бюджетом

Місцеве самоврядування може бути ефективним тільки за умови, коли всі мешканці територіальної громади відчувають прямий зв'язок між своїми зусиллями та якістю життя.

Григорій ДАШУТІН

Марк БЕРФМАН

Серед чинників впливу на цю якість далеко не на останньому місці стоять фінансові важелі. Тому чинне законодавство має стимулювати територіальні громади та регіони до розв'язання чи не найболючішої проблеми —фінансування місцевого самоврядування. А як воно відбувається нині? Чи працюють механізми, що зацікавлюють органи місцевого самоврядування у збільшенні доходів місцевих бюджетів?

У Законі «Про місцеве самоврядування» передбачено, що «органи місцевого самоврядування в селах, селищах, містах самостійно розробляють, затверджують і виконують відповідні бюджети; районні та обласні ради затверджують районні та обласні бюджети, які формуються з коштів державного бюджету для їх відповідного розподілу між територіальними громадами».

На які́й основі органи місцевого самоврядування мають складати бюджети? На це питання дає відповідь Закон «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». У статті 20 їдеться: «Державні соціальні гарантії та державні соціальні стандарти і нормативи є основою для розрахунку видатків на соціальні цілі та формування на їх основі бюджетів усіх рівнів та соціальних фондів, розробки загальнодержавних і місцевих програм економічного і соціального розвитку». У такий спосіб, маючи систему нормативів, у кожному селі або місті можна розробити бюджет, зрозумілий будь-якому мешканцю. І зробити це незалежно від того, коли і як прийнятий бюджет Верховною Радою. Якщо грошей бракує, то парламент має визначити, які витрати не фінансуватимуться.

Після того, як з'явився довгоочікуваний Бюджетний кодекс, було продекларовано, що відтепер кожна громада матиме свій самостійний бюджет. Але... сформований «згори». Така далека від досконалості схема, на відміну від побудованої на базі Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», могла б бути відносно ефективною за наявності міцного «зворотного зв'язку» між Мінфіном, з одного боку, і містами і районами — з другого. Проте практика свідчить, що жодне місто, жоден район, отримавши «спущені» цифри, не мають можливості обговорити «наболілі» питання з Мінфіном. (А це робило б обидві сторони відповідальними за прийняті рішення). Звичайно, під час формування бюджетів мають місце «особливі домовленості» та походи делегацій міст і районів, зазвичай на чолі з народними депутатами, по кабінетах Мінфіну. Отже, нові «правила гри» не зробили визначення обсягів бюджетного фінансування незалежним від осіб, які здійснюють розрахунки даних обсягів.

Після цього не дуже оптимістичного висновку постає запитання: чи зацікавлені органи місцевого самоврядування та виконавчої влади у збільшенні надходжень до своїх бюджетів?

Усі податки досить умовно розподілено на ті, що спрямовують до місцевих бюджетів, та ті, з яких нараховують дотації вирівнювання. Останні (а це ПДВ, податок на прибуток підприємств тощо), якщо й не буде зібрано, жодним чином не впливають на обсяги та терміни одержання дотації. Хоча є досить химерна можливість перевиконання річного плану, але ця можливість скоріше спонукатиме одержувачів дотацій не до збільшення надходжень, а до зниження завдань під час планування.

Про яку зацікавленість може йти мова? Питання риторичне. На жаль, такі недоречності існують під час розподілу власних доходів.

Конкретний приклад. Є місто обласного підпорядкування (скажімо, Суми), поруч — Сумський район, у районі —село, в селі працює вчитель. Як ви думаєте, який бюджет отримував податок на його прибуток? За логікою, він повинен надходити до сільського. Проте наповнювався бюджет Сум, де зареєстрований районний відділ освіти. Через такі «причини» сільські бюджети району втрачали до двох мільйонів гривень щороку. І тільки нещодавно Верховна Рада виправила цю недоречність. Є ще один засіб в українському законодавстві ліквідувати зацікавленість у результатах роботи підприємств не тільки в органів влади, а й у самих підприємств. Ідеться про право платників податків на сплату їх після так званої консолідації. Це коли прибутки успішно працюючих «з'їдають» та збитки інших підсумовують. Нині від цього область втрачає майже п'ять мільйонів гривень. Перелік проблем на стадії бюджетоутворення можна продовжувати. Але є ще головна стадія — виконання бюджету, й тут уже новий букет проблем. Рада прийняла бюджет. Тим, хто витрачає кошти, дали право їх витратити, але... Наприклад, в І кварталі цього року згідно із затвердженими місцевими радами Сумської області бюджетами було заплановано зібрати податок на прибутки громадян в обсязі 62 млн. грн. А в податківців завдання — 50 млн. Хто має зібрати різницю? От і виникає ситуація, коли, скажемо, на сесії міської ради податківці звітують про перевиконання плану надходжень, а жодну статтю видатків не виконано. Для чого тоді взагалі затверджувати бюджет?

Проблем дуже багато. І було б корисно, коли б Мінфін, відповідний профільний комітет Верховної Ради, з одного боку, з метою вдосконалення Бюджетного кодексу послухали тих, хто займається бюджетними проблемами в регіонах. А з другого — щоб цей кодекс запрацював у тандемі із Законом України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії». Згідно з ним Кабінет Міністрів повинен був до 5 квітня 2001 року розробити та затвердити державний класифікатор соціальних стандартів та нормативів. На жаль, зроблено не було. І уряду Віктора Януковича варто було б виправити цю недоробку. Зазначимо, що Кабмін бачить проблему, про яку йде мова. Доказ тому — внесення ним до Верховної Ради 18 липня проекту закону «Про врегулювання міжбюджетних відносин на рівні районів, територіальних громад сіл, селищ, міст районного значення та їх об'єднань».

Необхідність кардинальних змін Податкового кодексу зрозуміла і законодавцям. Оскільки з'явилася кілька нових проектів важливого для держави документа. Один з них, авторами якого є народні депутати Валерій Асадчев, Юрій Костенко, Петро Порошенко, подано до Верховної Ради 2 липня цього року. Вже те, що, на відміну від чинного кодексу, цей проект містить не 125, а 338 статей (!), свідчить: це не просто нова редакція, а зовсім новий документ. 17 липня народний депутат України Анатолій Раханський направив до Верховної Ради свій проект закону «Про внесення змін і доповнень до Бюджетного кодексу України».

Дуже хотілося, щоб цього разу було почуто прохання голів облрад і облдержадміністрацій не приймати Бюджетний кодекс без широкого обговорення в регіонах. Тоді цю пропозицію проігнорували, і наслідки —бачимо.

На нараді голів обласних рад в Севастополі, яка пройшла в середині липня, голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Петро Порошенко сказав, що прийняття нової редакції кодексу планується восени. Тому, незважаючи на відпускний період, треба дати змогу тим, хто причетний до бюджетного процесу на всіх нижчих рівнях, теж поміркувати над проектами й висловити свої думки авторам. Тоді є надія, що новий документ краще узгодить інтереси центру і територіальних громад, зробить бюджетний процес досконалішим, а це позитивно вплине на якість життя людей.

Григорій ДАШУТІН,
народний депутат України, член Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування;
Марк БЕРФМАН,
голова Сумської обласної ради.

Народ розуміє, що матеріальні блага виробляються не гучними політичними заявами

Вовка боятися — до армії не ходити,

або Без вина винуватий

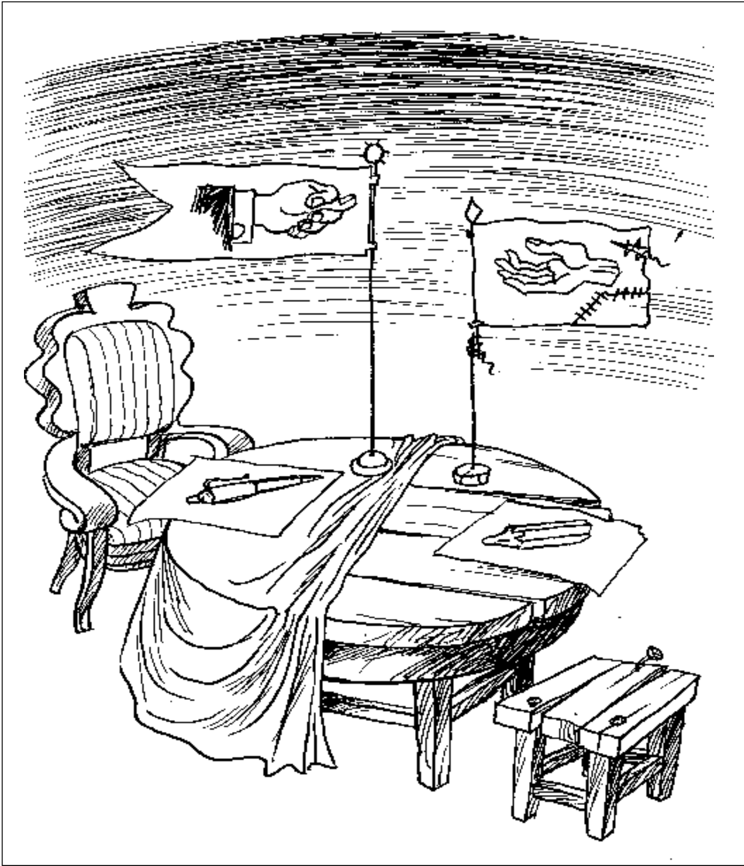
Звинувачений у пиятиці, хабарництві, недбалості та інших гріхах офіцер довів начальству, хто є хто

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ

Право найсильнішого є найсильніше безправ'я.

М. Ебнер-Ешенбах.

Дві слабкості в Олександра — медицина й загострене почуття справедливості. З такими «вадами» йому протипоказано служити в армії, де живучий неписаний закон: я — начальник, ти — дурень. Та хіба про це думав студент четвертого курсу Вінницького медінституту, одержавши направлення на продовження навчання на військово-медичному факультеті в Куйбишевському вузі? Не випадково тоді хлопця засватали до армії: за плечима була строкова служба, життєвий досвід, неабиякі здібності. Та краще б студент залишився у Вінниці. Тоді солдафони не потопталися б важкими чобітьми по його честі, гідності й діловій репутації. Тоді не довелося б Бугайову три з половиною роки боротися за торжество справедливості.

Мал. Миколи КАПУСТИ.

У кожній казармі — своя правда

У військовій медицині Олександр Миколайович 20 років. Починав ординатором в операційно-перев'язочному взводі, як мовиться, до кожної рани хворого доторкнувся. Через себе пропустив їхні страждання. Командири не могли не відзначити обдарування хірурга-початківця, котрому з часом були підвладні майже всі складні операції на органах черевної та грудної порожнин. Бугайов з 1983-го займав посади, пов'язані з практичною роботою хірурга. 1998 року його, старшого ординатора, направляють на курси підвищення кваліфікації до Головного військового клінічного госпіталю (ГВКГ).

«Володіє доброю хірургічною технікою, оперує анатомічно, дбайливо, фізіологічно... Урівноважений, спокійний, має заслужений авторитет». Це —із відгуку керівництва ГВКГ на підполковника медслужби Олександра Бугайова.

Через півтора місяця начальник 407 госпіталю полковник Ю. Овчинников підписав атестацію на підлеглого старшого ординатора. У ній, зокрема, зазначено: «Ставиться до підлеглих з повагою, тактовно, залишаючись принципіальним і вимогливим... Добрий хірург, швидко орієнтується в складних умовах... уміло організує роботу хірургічної бригади». Висновок однозначний: гідний призначення на посаду провідного хірурга 407 госпіталю.

Відповідний наказ про призначення Бугайова начальником хірургічного відділення — провідним хірургом госпіталю перший заступник міністра оборони Іван Біжан підписав 01.02.1990-го.

І почалося для Олександра Миколайовича нове, ще напруженіше життя. Ось такий факт: протягом року в одному з трьох військових окружних госпіталів країни особисто Бугайовим і з його участю зроблено 440 (!) операцій. Здавалося б, віддавай належне справді золотим рукам провідного хірурга і його колегам. І хворі відділення віддавали. А нове начальство госпіталю (з відомих лише йому причин) вирішило різати по живому. Тобто відлучити обдарованого лікаря від улюбленої справи.

Операцію з видалення невгодного хірурга провели швидко, недбало, неграмотно і негуманно. По-солдафонськи, як кажуть обивателі.

З вовками жити...

Минуло десять з лишком місяців успішної роботи відділення, як 9 грудня 1999 року на світ з'явилася чергова атестація на підполковника Бугайова. Її зміст — діаметрально протилежний атестації Овчинникова.

«Висновок попередньої атестації за 1998 рік необ'єктивний і не відповідає дійсному стану справ, — пише начальник госпіталю Микола Вовк. — Бувший (стиль і орфографію збережено — **Авт.**) командир частини Овчинніков... віднісся до атестації поверхньо і безвідповідально...».

Струнко, полковнику Вовк! Якщо ви вважаєте висновок попередника необ'єктивним і таким, що не відповідає дійсному стану речей, тоді й наказ генерал-полковника Біжана про призначення Бугайова — фільчина грамота? По-вашому, і перший заступник міністра оборони поставився до вашої атестації, підстави наказу, поверхово і безвідповідально? А за яким правом ви взагалі ревізували висновки колишнього командира?

Ще стрункіше, панове начальники? На якій підставі, за якими законами й інструкціями проводилася атестація підполковника Бугайова через 10 місяців його служби на новій посаді?

Вовк стверджує, що у зв'зку з реформуванням 407 військового в 407 центральний військовий госпіталь, у якому посада начальника хірургічного відділення —полковницька. Та якщо вже Вовк узяв на себе відповідальність атестувати офіцера за період служби з 01.02.99 р. по грудень 1999-го, то чому в атестації фігурують гріхи, скоєні ще в 1997—1998 роках?

Щоб моральне обличчя підлеглого було максимально спотворене, вважає юрист Микола Селюк, котрий захищав інтереси Бугайова в судах. І який же портрет хірурга активно поширювався начальниками від медицини? Читаємо далі атестацію «розливу» Миколи Вовка.

«14.02.1997 р. підполковник Бугайов здійснив комерційну дію щодо реалізації спирту... Має схильність до вживання спиртних напоїв... За вживання спиртних на робочому місці... оголошена неповна службова відповідність... 1.06.99 р. за вживання спиртних напоїв в службовий час оголошена догана... 25.08.99 р., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння... Бугайов не зміг своєчасно оцінити стан... хворого...».

Та що ж це в нашій рідній армії робиться? Гірким п'яницям довірено життя солдатів, офіцерів і цивільних осіб? А як вони скальпель тримають у стані похмільного синдрому? Поясніть, підполковнику Бугайов!

— Усі дисциплінарні стягнення вважаю необгрунтованими, оскільки під час перевірки дані про мою начебто пиятику не підтвердилися. Крім того, з багатьох викладених фактів проводили прокурорську перевірку, котра криміналу не знайшла. Та однак командир Вовк безсоромно й бездоказово пише в атестації: «Виявляє схильність до хабарництва». А що означає «Бугайов не зміг своєчасно оцінити стан хворого?». Суд це висловлювання визнав «таким, що не відповідає дійсності та принижує честь, гідність та ділову репутацію», тобто брехнею. Ще одним наказом мені оголошено догану за вживання спиртних напоїв... у вихідний день. Вважаю, командир частини Вовк виявив упередженість, обмовив мене, у такий спосіб помстившись за мою незговірливість.

Олександр Миколайович розповів мені, чим саме не догодив начальству. Та довести не зміг, тому, щоб уникнути зустрічі з Вовком у дрімучому лісі беззаконня, промовчу.

Про дрімучий ліс беззаконня (!) згадав недаремно. Саме в ньому опинилися герої цієї публікації після так званої атестації. На її підставі, а також згідно з висновками постійно діючої атестаційної комісії Північного оперативного командування (ПОК) той самий Іван Біжан спочатку затвердив атестацію, а 05.02.2000 р. видав наказ про пониження Бугайова на посаді і переведення його до Новоград-Волинського госпіталю на капітанську посаду старшого ординатора. Досвідченого хірурга окружного госпіталю, здатного повертати хворих із того світу, послали до провінційного видаляти банальні гнійники.

Як установив суд, висновок атестаційної комісії підписано 17.12.99 р. її головою генерал-лейтенантом В. Пашинським, котрий того дня перебував... на лікуванні. Фальсифікація? Чи знав про це перший заступник міністра? А виконувач тоді обов'язки начальника Головного військово-медичного управління МОУ —начальник медслужби ЗС Вовкодав, що підтримав Вовка, чи робив він спробу з'ясувати ситуацію? Чи в його відомстві пониження на посаді відомого фахівця —буденна річ?

Як видно з усього, доля Бугайова мало цікавила і начальника медслужби ПОК полковника Погорєлого, і командувача ПОК генерал-полковника Колотова, і, врешті-решт, командувача Сухопутних військ ЗС генерал-полковника Шуляка. Усі вони погодилися з Вовком: такий-сякий Бугайов повинен розтинати гнійники.

Виходить, як у страшній казці: зграя голодних і злющих вовків оточила мирного бугая, що заблукав у лісі...

Анатомія судової тяганини

Підполковник кинувся шукати правду і справедливість у суді. Він попросив визнати атестацію а-ля Вовк і наказ незаконними, такими, що принижують його честь, гідність і ділову репутацію; поновити на посаді; стягнути з військової частини та Міноборони енну суму. Вимоги офіцера були цілком слушні: його перед товаришами по службі, знайомим й родичами виставили, наче манекена перед студентами, оголосивши п'яницею, хабарником і нечистим на руку. Терпіти, стиснувши зуби і розтинаючи гнійники на периферії, він не міг.

А суд Чернігівського гарнізону швиденько, а головне об'єктивно й справедливо з'ясувавши... відмовив Бугайову в задоволенні його вимог.

Військовий апеляційний суд Центрального регіону розсудив, що допущено порушення, і скасував рішення суду першої інстанції. У Чернігові знову всебічно розглянули справу... і знову відмовили. Цього разу з доказами судді погодився суд Центрального регіону. Та втрутився сам екс-голова Верховного Суду Віталій Бойко, який вніс протест до військової колегії ВСУ. Вона своєю ухвалою скасувала згадане вище рішення і направила справу до Чернігова.

Тут перервуся на неліричний відступ. Журналістське з'ясування того чи іншого цивільного спору (кримінальної справи) приводить до невеселих висновків. Суди першої інстанції (як і працівники правоохоронних та податкових служб на місцях) не виконують рішення, рекомендації, роз'яснення вищих органів. Часто відверто ігнорують Київ. Звідки така вільність? Чи не від безкарності й нікудишнього контролю?

Ці роздуми жодним чином не стосуються суддів Чернігова. Там, треба сподіватись, діяли згідно із законом, не приймаючи справу Бугайова до розгляду, за твердженням М. Селюка, з 30.10.00 по 20.02.01. Мабуть, виходили із заціпеніння, одержавши згадану ухвалу ВСУ. Вийшли з «коми» рівно через рік — суд Чернігівського гарнізону, всебічно вивчивши справу і, зокрема, докази суддів військової колегії Верховного Суду, в черговий раз залишили Бугайова наодинці з фурункулами...

Ланцюг суддівської інфантильності перервав апеляційний суд (доповідач — суддя Бредельов), який постановив рішення Чернігівського суду скасувати, а справу направити до військового місцевого суду Київського гарнізону.

Ось він 11 лютого ц. р. і задовольнив частково вимоги позивача: атестацію і наказ визнав незаконними, зобов'язав поновити Бугайова на посаді і компенсувати матеріальні і моральні збитки. Суд (суддя Рудченко) визнав такими, що не відповідають дійсності, принижують честь, гідність і ділову репутацію Бугайова, які ганьблять його, практично всі викладені в атестації Вовка відомості.

Отже, наш герой спиртними не зловживає, він не хабарник, морально витриманий, до обов'язків ставиться відповідально і т. д. і т. п. у найкращому сенсі. Одне слово, зробили його, як сказав би сатирик, без вина винуватим...

Суд оцінив дії Вовка, який поширив, м'яко кажучи, нісенітницю про підлеглого. А ось генералів мовби виправдав. Принаймні «вина посадової особи МО України, яка видала п. 2 наказу № 16 від 5 лютого 2000 року, в заподіянні Бугайову моральної та матеріальної шкоди відсутня».

Це переконання поділив і апеляційний суд, який розглянув скаргу командира Вовка на рішення суду від 11.02.2003-го. Апеляцію відхилено, а рішення залишено без змін. Вільно, панове борці за справедливість!

В армії, як на залізниці: стрілочник завжди знайдеться

У цьому переконаний і Олександр Бугайов, і його представники Тетяна Яблонська та Микола Селюк. Стрілочником у цій історії вони вважають автора атестації, що знівечила долю хірурга. Вищі посадові особи Міністерства оборони залишилися в тіні. А кожен з генералів, переконані захисники, міг змінити ситуацію, зупинити сваволю підлеглого Вовка. Треба було лише уважно поставитися до людини, що подарувала друге життя тисячам приречених. Треба було хоч вислухати опального хірурга.

Схоже, перемога Бугайова не тільки нічого не навчила начальників, а й не на жарт розізлила їх. Особливо після реакції на беззаконня народного депутата України Григорія Омельченка. У своєму зверненні до екс-міністра оборони Володимира Шкідченка поборник прав людини зазначив, що навіть після набрання чинності рішенням суду його не поновили на посаді і ніхто з порушників конституційних прав не вибачився перед Бугайовим. Григорій Омельченко просив негайно призначити службове розслідування за фактом порушення прав офіцера, фальсифікації його службової атестації і притягнути винних до відповідальності. Швидко у Володимира Шкідченка не вийшло. А з листа, одержаного майже через місяць, заступник голови комітету ВР дізнався, що... Відповідь екс-міністра, втім, варта того, щоб її частково процитувати.

«Переміщення підполковника медслужби Бугайова О. М. на нижчу посаду було здійснено обгрунтовано за висновком атестації, складеної на підставі конкретних фактів негативної поведінки офіцера, — стверджує генерал армії В. Шкідченко. — Суд визнав такими, що не відповідають дійсності, лише окремі викладені в атестації відомості...».

Без коментарів. Але запитання на кінчику язика: чи читав Володимир Петрович атестацію і вердикт суду?

Про службове розслідування і відповідальність генералів промовчу. Не встиг, гадаю, екс-міністр щось ужити — попереду бовваніла відставка. Пішов він, треба визнати, гідно.

Виправляти помилки довелося новому Міністру оборони. Він видав наказ про поновлення підполковника медслужби Бугайова на посаді...

Чи зможе Євген Марчук виправити помилки попередників?

На таке рішення сподівається і сьогоднішній правозахисник Микола Селюк. Про нього й ситуацію, в яку він потрапив, я постійно думав, готуючи цю публікацію. Полковник, що дев'ять років доводив свою правоту, не один раз був героєм статей автора. Коротко нагадаю.

Микола Романович вважає, що зняття його з посади заступника начальника управління кадрів МОУ і призначення з пониженням на 8 ступенів було незаконне.

— Факти переслідування мене генералами Радецьким і Біжаном встановлено ще в 1995-му і ніким не спростовано, — стверджує Селюк. — Мені вдалося це довести всім керівникам різних рангів, крім міністрів оборони. А причина в одному — Радецький вже 10 років служить Головним інспектором МО, а Біжан 12 років ходить у перших заступниках міністра. Вони, гадаю, і перешкоджають поновленню. Хоча мою правоту свого часу підтвердили в Генеральній військовій інспекції при Президентові України, в Генпрокуратурі, в судах різних інстанцій. Сам Леонід Кучма давав доручення Міністру оборони призначити мене на посаду відповідно до законодавства. І цим знехтували генерали.

Я не згадував би про долю-злодійку Миколи Романовича, якби його ситуація не була до болю схожа на описану вище. Селюка, як і Бугайова, зняли з посади на підставі подання, яке, як установив суд, містило відомості, що не відповідали дійсності і були викладені неправдиво. Тобто за липовим документом було видано наказ про скорочення посади Селюка і призначення його аж ніяк не на рівноцінну. Пересівши з крісла заступника начальника управління кадрів міністерства на стільчик старшого викладача кафедри тактики і загальновійськових дисциплін столичного вузу, Селюк, зрозуміло, втратив не лише в заробітку. Принижено честь і гідність офіцера, що чесно виконував свій військовий обов'язок 32 роки.

... Олександру Бугайову вдалося обстояти Істину. Удалося не без допомоги Миколи Селюка. Хто допоможе йому?

— У мене остання надія на Євгена Марчука, — каже опальний полковник.

У мене теж.

Іван ІЛЛЯШ.

АКТУАЛЬНО

До суду чи все-таки — візьмемося за руки, друзі?..

Днями в УНІАН відбулася прес-конференція голови правління «Приватбанку» Олександра Дубілета. Невеликий зал не зміг умістити всіх бажаючих. Воно й зрозуміло: дуже вже незвичайна була тема — «Банки, як незалежні реєстратори, не повинні стати заручниками корпоративних конфліктів».

«Приватбанк» звернув увагу на один із них. І виступив цього разу в іпостасі реєстратора цінних паперів Центрального ГЗКу (Кривий Ріг).

Отже, до нього, як до реєстратора, звернулося ТОВ «МДЦ» з проханням «поставити на облік». Інакше кажучи, зареєструвати їх як власників 25 відсотків акцій Центрального ГЗКу. Всі документи, само собою, було надано. Звичайно, правовий акт відбувся.

Однак через деякий час з'ясувалося, що абсолютно такі само права на згадані вище цінні папери має ще одна фірма (як стало відомо редакції із конфіденційних джерел, знайшовся «умілець», — до речі, іноземний, —який зміг одні й ті самі акції продати одразу двом покупцям. — **Авт.**). Як бути за такої ситуації реєстратору? Єдино правильна відповідь — сказати «ні» до з'ясування ситуації. А як бути правоохоронним органам? Само собою, насамперед поставити на місце недобросовісного продавця, що зшахраював так відверто. Тим паче що не тільки логіка — законодавство закликає до цього.

Годі! Хто в нас розбивав лоба, молячися на кодекси? Так сталося і цього разу. «Приватбанк» буквально заполонили провіряльники. Причому вони цікавилися давно закритою справою. А вимагали, найперше, дані про емітенти, які є дуже великою таємницею. До того ж ці дії вочевидь свідчать про замовний характер акції: надто вже відверто стирчать вуха одного із покупців акцій (що вляпалися в історію другими).

За будь-якими канонами покарання має понести недобросовісний продавець. Однак щось правоохоронні органи не збиваються з ніг (їхній безпосередній обов'язок!), розшукуючи його, хоча адреса шахрая не таємниця для них. Знаєте, в чому його «провина»? А в тому — тримайтеся міцніше! — що... не зареєстрував другого власника одного й того самого пакета акцій.

А тепер уявіть, що банк — під тиском чи ні — це зробив. Що одразу не забарилося? Можна не сумніватися: звернення ТОВ «МДЦ» до суду. З вимогою навести лад. Яких дій слід очікувати від служителів Феміди? Цілком логічних: керуючися якими правовими нормами реєстратор узаконив два документи, які взаємовиключають одне одний? Адже вони — така природа речей! — не можуть бути чинними водночас для обох претендентів на пакет цінних паперів. І хто б виявився крайній?

А банк не хоче встрявати в розборки, які йому грубо нав'язує одна із сторін. До того ж із залученням... правоохоронних органів.

— Суперечливі моменти, — заявив на прес-конференції Олександр Дубілет, — мають розв'язувати тільки суди. А ми, в свою чергу, хочемо залишатися незалежними, а не «кишеньковими», як це хтось бачить, реєстраторами. Огидно, коли якийсь підрозділ правоохоронних органів вочевидь лобіює одну із сторін... у цілковито економічному конфлікті.

Це ми, точніше, наші прадіди, вже проходили. В горезвісному 37-му. З усіма, що витікають із цього, наслідками. Невже ми готові до повернення тих страшних часів? Чи все-таки — візьмемося за руки, друзі?!

Сергій МИКОЛАЇВ.

ФАСАДИ І ЗАДВІРКИ

Порадьтеся з громадськістю, панове чиновники

(Початок на 3-й стор.).

Функціональне питання. Жоден генеральний план міста не передбачав перетворення Європейської площі (втім, як і майдану Незалежності) на торговельний центр.

А створення підземних автостоянок — аргумент, за яким криється не що інше як забезпечення ними торговельного центру «Глобус» і нових магазинів на Європейській. Це, у свою чергу, збільшить потік транспорту і людей на Хрещатик, до того ж таких, котрі по покупки могли б поїхати і до інших торговельних центрів. Ситуація з транспортом на Хрещатику і прилеглих площах та вулицях сьогодні критична, і погіршувати її не слід.

І фінансове. Вартість усього, що накреслено спорудити, перевищує мільярд гривень. Ніхто з іноземних інвесторів у такий величезний і сумнівний проект грошей не вкладе (хіба що російські нафтові магнати, котрим їх дівати нікуди). Отже, вкладатимуть свої, у кого багато. То віддайте їм на найбільш пільгових і гарантованих умовах підприємствам, які простоюють, чи, як їх ще називають, лежачі, нехай організують там виробництво товарів, які у величезній кількості везуть до нас із-за кордону. Це буде справжнє піднесення виробництва, забезпечення справжніми (а не під землею) робочими місцями. А найголовніше — справжній крок до становлення економіки України.

І ще. Куди дивляться Верховна Рада і Кабінет Міністрів? Може, потрібен закон про обов'язкове погодження з урядом подібних акцій. Щось же треба робити, щоб стримувати такі дії чиновників, які втратили почуття міри. Про інше годі й казати.

Н. ЖАРИКОВ,
народний архітектор України,
дійсний член Української академії архітектури.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Африканський екстрим і гуманізм наших військових місіонерів

Ранкове шикування українських миротворців на базі в Хастінгсі.

Юнамсилівський бетеер в африканській глибинці — справжня екзотика.

(Початок на 1-й стор.).

Оселедці на вечерю, пачка соку на тиждень і малярія без обмежень

Чисельність складу миротворчої місії ООН у Сьєрра-Леоне — 16 тисяч осіб. Її штаб розташований у столиці країни Фрітауні в районі Мамійоко. До складу місії входять контингенти Бангладеш, Пакистану, Нігерії, Непалу, Гвінеї, Замбії, Йорданії, Росії та України.

Українські миротворці провели в африканській Сьєрра-Леоне рік. Ті, хто їх змінив, приїхали нібито на півроку. Терміни перебування нашого контингенту в Західній Африці дуже розмиті. Попередня ротація також достеменно не знала, скільки триватиме її місія. Це в контрактах чомусь не обумовлено.

Серед співвітчизників прижилася традиція: після трьох місяців служби контрактники обмінюються цвяхами і шурупами, щоб міцніше прикрутити дах, який на той час починає поволі їхати...

Що й казати, ця місія не з легких. За африканську екзотику наші військовики розплачуються здоров'ям. Практично кожний перший перехворів на малярію. Пік захворювання почався після шести місяців перебування тут. Річ у тім, що протягом півроку миротворці приймають хіміотерапію — препарати фанзідар та ларіам. Понад цей термін ці пігулки пити не можна. На той час імунна система європейця зазвичай уже змучена місцевим кліматом і люди починають хворіти. Із 120 осіб, які відбували на батьківщину одним із перших бортів, 40 були з рецидивом малярії. А це — висока температура, біль у печінці, суглобах...

Дивно, що норми харчування наших миротворців складено без урахування кліматичних та епідеміологічних особливостей жаркого континенту. Так, на вечерю (кілька днів поспіль під час нашого перебування в укрбаті) давали картоплю з оселедцем. Кажуть, щодня військовослужбовцям дають ревіт (вітчизняний вітамінний препарат), раз на тиждень — літр соку і періодично — банани та апельсини.

Оплата праці українських миротворців одна з найнижчих у місії. Нігерійці, приміром, отримують по 1600 доларів на місяць, наші — від 600 до 1000 доларів. Хоча ця ротація у складі 529 контрактників за рік принесла Україні 31 млн. доларів прибутку.

Наших хлопців тут поважають. Насамперед за працездатність та професіоналізм. У штабі сил ООН вважають: якщо доручити якусь справу українцям, можна їх не контролювати — завдання буде виконано.

Комбат-миротворець у вільний час кидає ножі під аплодисменти Каті

Командир українського миротворчого батальйону в Сьєрра-Леоне Ігор Стельмах, комбат третьої ротації:

— Цей рік був відповідальний і важкий. Довелося виконувати нові для мене завдання. Це перша моя миротворча місія. Дуже специфічна. Ми розпочинали гуманітарний період місії. Перевезення біженців і вантажів (переважно будівельних матеріалів для відновлення будинків, зруйнованих війною), транспортування сил місії. Крім того, в цей період з території Сьєрра-Леоне було виведено бангладеський батальйон і завдання, які виконував він, лягли на наші плечі. З березня ми забезпечуємо паливно-мастильними матеріалами всю місію. А також виконуємо ремонтні роботи, даємо уроки з експлуатації техніки, яку здаємо в оренду іншим контингентам.

Полковник не заперечував, що рік тут досить тяжко бути. До закінчення терміну люди морально стомлюються. Ігор Стельмах стверджує, що серед його підлеглих не було психологічних зривів у чистому вигляді. Депресії були. Переважно вони пов'язані з сімейними проблемами. Дуже переживали офіцери з півдня, коли в їхньому регіоні сталося стихійне лихо. Лікували їх розмовами з родиною. Зв'язок у батальйоні налагоджено добре. При цьому штатної одиниці психолога в укрбаті не передбачено.

Зазвичай чоловіки вирішують свої психологічні проблеми з допомогою ста грамів. Але за умов місцевого клімату це практично неможливо. По-перше, тут сухий закон. По-друге, виходячи з власного досвіду, за вологості в 200% алкоголь із організму випаровується вмить.

А релаксують наші миротворці, граючи у волейбол. Інколи їздять відпочивати на океан.

А сам комбат полюбляє кидати ножі в мішень. І робить це досить професійно. Йому навіть аплодувала єдина представниця жіночої статі в батальйоні — мавпочка Катя. Вона, щоправда, не лише розважає наших миротворців, а й завдає чимало клопоту.

Катя навчилася відчиняти двері каримеків (будиночків) і, якщо господарів немає вдома, перевертати все догори. Її найулюбленіше заняття — красти шкарпетки й труси і закидати їх на дах будиночку. Хтозна, може, у такий спосіб вона привчає до порядку чоловіків? В мені вона відчула одноплемінницю, залізла на руки і почала шукати бліх. Це найвищий прояв мавп'ячої гостинності. З часу нашого знайомства Катя розшукувала мене в будь-якій точці табору і з розгону стрибала на руки. Я змирилася, зрозумівши, що нікуди не дітися від цього кохання. У батальйоні мене охрестили Катіною мамою.

На запитання про його власний стан здоров'я комбат відрапортував: у мене все гаразд. Хоча за годину до нашого інтерв'ю йому робили крапельницю — перед відправленням на батьківщину Стельмах усе-таки захворів на малярію.

Комбат тут не лише батько солдатам, а й політична фігура, яка офіційно представляє нашу країну. До нього за порадою і допомогою йдуть колишні співвітчизники, які приїхали в Африку на ПМП, місцеві бізнесмени. Звертаються і колеги по місії.

Найбільше здивували комбата в Сьєрра-Леоне місцеві контрасти (хоча Стельмах був неабияк підготовлений до африканської місії). Наприклад, наявність у місцевого господаря маленького убогого будиночку і водночас «Мерседеса».

«Дядю, чоп-чоп!». Дітлахи завжди чекають від миротворця їстівного гостинця.

Я побачила негра, який підмітав територію батальйону. І одразу промайнула банальна думка про експлуатацію чорної рабсили білими людьми. Мої расистські підозри розвіяв комбат. З'ясовується, керівництво місії ООН у Сьєрра-Леоне закликало всі миротворчі контингенти залучати місцевих мешканців до трудової діяльності, щоб дати їм можливість заробити. На місяць така «прибиральниця» отримує 10—12 доларів залежно від договору.

Біля входу на територію укрбату зранку утворюється імпровізована, але постійно діюча біржа праці. Місцеві, переважно молоді хлопці, годинами сидять за огорожею, очікуючи якоїсь роботи. Вони також виконують замовлення з доставки певного спектра товарів. Наприклад, у них можна замовити нові військові черевики за 13 доларів і «нульовий» камуфляж за такою само ціною.

Ольга ВАУЛІНА.

Київ — Лунгі — Хастінгс — Київ.

P. S. 27 липня остання партія українських миротворців третьої ротації повернулася на батьківщину із Сьєрра-Леоне.

Редакція «ГУ» дякує пресслужбі МО України й особисто полковнику Євгенію Свирському за сприяння в написанні цього матеріалу.

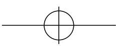
(Продовження теми в наступних номерах).

«Біржа праці» біля воріт укрбату.

Мавпочка Катя марно шукає бліх в автора цих рядків.

ПЛАТНЕ ЗДОРОВ'Я У СФЕРІ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Особистий флакончик інсуліну від жалісливого ескулапа

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ

Моя дитина захворіла на діабет у вересні 99-го року після зробленого в нашій поліклініці комплексного щеплення (кашлюк — кір — дифтерія). Вакцинацію було зроблено всупереч нашій волі. Дитина в мене «кесарівська», хвороблива. Тому я прохала лікаря не робити щеплення, але сина без нього просто перестали пускати до школи. Після вакцинації хлопчикові стало зле. Він був млявий, почав багато пити, майже перестав ходити...

Колаж Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

До столичної ендокринології — лівими шляхами

Я не раз приходила до дільничного лікаря, але перевірити дитину на цукор ніхто не хотів. Чистили кров, кололи карбоксилазу для серця... Нарешті зробили аналіз — цукор був підвищений (9 ммолів/л за норми 3,3—5,5 ммоля/л). При зневодненому організмі — очевидний діабет. Я попросила направлення до Інституту ендокринології в Києві. Але лікар категорично відмовив: мовляв, маємо власний центр, от і лікуйтеся тут. Але спеціалізованого центру як такого в області немає — діти лежать у відділенні урології. Загалом отримати направлення до інституту вдалося лише відносно «лівими» шляхами — через дільничного лікаря.

Коли ми дісталися до столиці, цукор сягав уже 23 ммолі/л, дитина була в тяжкому стані. Але в київському центрі синові допомогли: дібрали потрібний тип інсуліну, сина поставили на ноги протягом трьох тижнів.

Показала місцевим лікарям виписку, вони були вкрай здивовані, чому ми лікували сина в Києві. Оглянули дитину і констатували, що хлопчик «нормальний, компенсований»...

Не грошей шкода, а сина

Стан здоров'я сина на той час справді був непоганий — завдяки київським фахівцям, потрібним інсулінам і спеціальному харчуванню. Адже дієту також було ретельно достосовано до зросту й ваги дитини. Це коштувало багатьох зусиль. Не кожна сім'я подужає такі організаційні й фінансові затрати. Саме лише роздільне харчування коштує півтори тисячі гривень на місяць. Не грошей жаль, адже для своєї дитини нічого не пошкодуєш. Але має бути хоч якийсь ефект. А то виходить, що не тобі винні, а ти всім завинив... А тут, в інституті — інакші, цілком нормальні стосунки. Щороку санаторні путівки дають до Ворзеля. А в Одесі жодного разу не запропонували щось подібне...

Я знаю, в Україні діє державна програма забезпечення інсулінами хворих на діабет дітей. А лікар запевняє, що одеський облздороввідділ потрібний нам «Хумулін» не замовляє і не закуповує. У міських аптеках цього препарату немає. Є «Актрапід» або «Протафан». Але моя дитина живе на «Хумуліні». Тому й пересилаю сестрі до Києва гроші або сама їду щоразу по інсулін потрібної марки.

Я привозила головному одеському обласному ендокринологові навіть листи зі столичного інституту з проханням допомогти. Однак у відповідь почула: поставок «Хумуліну» немає, єдине, чим можу зарадити, — дати особисто флакончик...

«Особистий флакончик» наші проблеми не розв'яже. Річ у тім, що доза щодень різна. І типи навіть того самого інсуліну — також різні. Треба ретельно регулювати тип ліків і кількість, час його приймання. Тільки тоді дитина розвивається нормально, немає жодних наслідків інсулінової залежності. Ця методика вимагає, щоб ліки для дитини були на системних засадах, а не у вигляді послуги якогось одного жалісливого лікаря або чиновника. Треба просто, щоб виконували вимоги, вказані у програмі, підписаній Президентом країни. А не довільне бажання того чи іншого несумлінного ескулапа.

Цьому дам, а цьому не дам

У березні мені затримали зарплату, не змогла вчасно докупити ліки. Довелося колоти ті інсуліни, котрі видавали на місці. Дитина вісім днів пролежала у важкому стані, не вставала, схудла на три кілограми... «Користуйтеся «Протафаном» — адаптується...» На щастя, знайшла в Одесі родину, котра купує ті само інсуліни, котрі потрібні нам, — ублагала позичити препарат...

На всі звернення до поліклініки і головного ендокринолога області я отримала відповідь: «Таких інсулінів, які ви просите, ми не маємо». «Протафан» і «Актрапід» я брала лише двічі, причому на таких умовах: «Візьміть, продасте в аптеці і на отримані гроші придбаєте «Хумулін» чи то поміняєте». Та аптеки — не базарний ларьок, вони не мають права так торгувати. Та сама історія була зі шприц-ручками: нічого нам не видавали, все куплено за наші кревні.

При цьому щороку проводять державний тендер, і жодних проблем із закупівлею «Хумулінів» немає. Достатньо просто подати відповідне замовлення. Виділяють державні кошти і залежно від потреб закуповують препарати.

Цього року історія повторилася. Наш місцевий лікар, який веде Сашка, щомісяця дає замовлення на «Хумулін». Поїхала старша медсестра до обласної ендокринології, але отримала лише «Протафан» і «Актрапід», а «Хумуліну» не дали. Попри замовлення. І мені передали: «Хай приходять і особисто отримують».

Страшна допомога

Що означає «отримати особисто» — окрема оповідь. Того єдиного разу, у березні, коли я отримала три флакони «Хумуліну», — довелося чекати з 10 ранку до 16-ї години. За цей час вони ходили на базар, вирішували свої проблеми... Потім замість повної упаковки віддали три флакони, ще й з коментарем: «Радійте, більше, напевно, не буде, я цей інсулін вам даю за свої власні гроші...»

Якщо чесно, я тепер побоююсь отримувати ліки таким чином. Відносини з лікарями на місцях тепер стали такі ворожі, що я просто боюся: от візьму флакон, а це буде не інсулін або не той інсулін, і мій хлопчик може не дожити до наступного ранку... Я знаю, що є спеціальна державна програма, то чому не можу отримати потрібні для дитини ліки звичайним, нормальним шляхом, як це вказано в усіх інструкціях? Тільки тому, що хтось «просуває» у нас в області інсулін якоїсь певної фірми?..

Світлана ГАЛАЄВА,
мати дев'ятирічного Сашка,
хворого на діабет.

Одеса.

P. S. ***Світлана вирішила подати заяву до прокуратури. Гадаємо, прокуратура допоможе розібратися, що саме коїлося в Одесі із забезпеченням дітей інсулінами.***

Продовження теми читайте в наступному випуску рубрики «Платне здоров'я у сфері медичних послуг».

Коментар юриста

Змальована вище ситуація на сьогодні ще не є масовою, але, такі випадки зустрічаються у нашій нинішній практиці, на жаль, дедалі частіше.

Вивчивши дані, що їх надала Світлана Галаєва, стосовно ситуації з лікуванням дитини, ми дійшли висновку: треба негайно ініціювати серйозний розгляд, щоб не допустити трагічних випадків у майбутньому і продемонструвати окремим представникам охорони здоров'я, що за зловживання в цій сфері в цілому і лікуванні цукрового діабету зокрема покарання неминуче.

Оскільки нагляд за дотриманням законодавства в сфері охорони здоров'я покладено на органи прокуратури, за нашою рекомендацією пані Галаєва звернулася з заявою до Генерального прокурора України. Змалювавши ситуацію, вона просила притягнути до кримінальної відповідальності лікарів, а також посадових осіб, відповідальних за закупівлю інсулінів для мешканців Одеської області. Нині ініційовану Генеральною прокуратурою перевірку проводить прокуратура Одеської області і до її закінчення не хотілося б робити якісь висновки. Ця заява — лише окрема ланка в захисті інтересів пані Галаєвої та її сина.

Михайло ІЛЛЯШЕВ,
старший партнер юридичної фірми «Ілляшев і Партнери».

Проти неякісних пігулок

ОФІЦІЙНО

Фальсифікування лікарських засобів (ЛЗ) — одна з найактуальніших проблем сучасного фармацевтичного ринку. Ситуація, що склалася в Україні, турбує і уряд, і виробників та дистриб'юторів медичних препаратів. Фахівцями територіальних державних інспекцій та Державної інспекції з контролю за якістю ЛЗ у 2000 році виявлено 17, у 2001-му — 40, а у 2002-му — 62 серії фальсифікованих ЛЗ.

Ця проблема існує не тільки в Україні. За оцінками експертів ВООЗ, світовий обсяг продажу фальсифікованих ліків у 1999 році оцінювався в 20 млрд. доларів США, що становило близько 7% обсягу світового фармацевтичного ринку.

Нещодавно Кабінет Міністрів України прийняв Постанову «Про затвердження Програми боротьби з виробництвом та розповсюдженням фальсифікованих лікарських засобів на 2003—2008 роки».

Коментуючи прийняття постанови, перший заступник Державного секретаря МОЗ, голова Державної служби лікарських засобів медичного призначення Михайло Пасічник зазначив:

— Нова лікарська політика має захистити передовсім пацієнта. Зменшення економічних збитків та ризику для здоров'я населення, наближення рівня праці виробників і дистриб'юторів до європейських стандартів є логічним наслідком результативного лікування хворих завдяки застосуванню лікарських засобів відповідної якості та ефективності. Потребує великої робота: необхідно привести законодавчу базу у відповідність до європейських стандартів, створити інформаційне забезпечення функціонування Програми, побудувати систему взаємодії з іншими міністерствами та відомствами.

МОЗ попереджає та рекомендує:

Аптечним закладам замовляти ЛЗ та медичні препарати в офіційних дистриб'юторів. Споживачам купувати ЛЗ та медикаменти в аптечних закладах, котрі мають відповідні ліцензії. Придбаючи препарати на ринку, у знайомих або у лікарів, покупець ризикує отримати фальсифікат. Зміна кольору, стану, розміру, смаку, упаковки та маркірування ЛЗ, відсутність терапевтичного ефекту або нестандартні побічні дії медичного препарату можуть свідчити про його підробку. В цьому випадку можна звернутися до територіальної державної інспекції, адреса та телефон якої є в кожній аптечній установі.

Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

ДАЛІ БУДЕ

ВІД ВЕДУЧОГО

Пам’ятаєте дитячий віршик: а у нас в квартирі газ, а у вас? А у нас є... От цьому й присвячена сьогоднішня сторінка «Далі буде». Я вам скажу по секрету: у нас є такі гарні речі! Та, власне, попри всі негаразди, отих хороших явищ, людей, країв, за які переповнює гордість, маємо безліч. Почитайте про оці.

Ірина БУЛАНЕНКО.

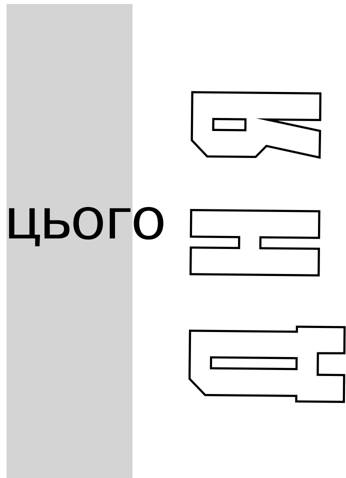
Мал. Олександра МОНАСТИРСЬКОГО.

Харків може «подорослішати»

Харків, який готується до 350-річного ювілею, цілком можливо, може стати одним із найдавніших міст країни. Неподалік Харкова, біля селища Покотилівка, вперше за останні сорок років поновлено археологічні дослідження. Археологи розкопують Донецьке городище —місце, де, на думку істориків, воював князь Ігор, герой «Слова о полку Ігоревім».

Новим знахідкам, за попередніми даними, понад тисячу років. Їх добуто на місці господарських ям часів Київської Русі. Якщо вік знахідок підтвердиться, Харків може вести свій лік щонайменше з восьмого століття, а не з сімнадцятого.

Микола КОСИЙ.

■ 1898 р. Помер князь Отто Бісмарк, перший рейхсканцлер Німецької імперії. Зробив величезний вклад в об’єднання Німеччини. ■ 1923 р. У Криму на базі Заказника імператорських полювань організовано заповідник «Лебедячі острови». ■ 1924 р. В УРСР вийшла постанова про запровадження в республіці загального початкового навчання. ■ 1948 р. У Лондоні тривали XIV Олімпійські ігри — перші після другої світової війни. ■ 1975 р. У Гельсінкі розпочався заключний етап Наради з безпеки і співробітництва в Європі. ■ 1983 р. Не стало Луїса Бюнюеля, видатного іспанського кінорежисера.

ОТАКОЇ!

Шлюб на Говерлі

«Такого ще світ не бачив!» — сплеснули в долоні мешканці Косова, що на Івано-Франківщині, коли почули, що молода пара Ярослав Геридзин і Людмила Мицкан хочуть обвінчатися на найвищій українській горі — Говерлі. «Ото забаглося!» — казали одні, адже підніматися на Говерлу добрих шість кілометрів. Навіть для туристів це не просто. А тут — весілля. «А чому б ні?» —схвально кивали головами інші.

Але Ярослав та Людмила на ті розмови не зважали. Ще місяць тому, вийшовши удвох на Говерлу, вони твердо вирішили, що шлюб візьмуть саме тут. Адже в горах було їхнє перше побачення, а за ним спільні подорожі в Карпати... Звісно, що й освідчилися вони в коханні теж у горах. Гості, зрозуміло, здивувалися, але, зрештою, і вони пройнялися настроєм молодят, бо відчули, що Говерла для них — це не просто вершина, а символ духовного єднання.

Дві години весільний кортеж піднімався на Говерлу. Не обійшлося без випробувань: на півдорозі почав іти дощ, а потім ще й повіяв холодний, пронизливий вітер. Але немає таких перешкод, яких би не здолала любов. Стара Говерла, мабуть, такого ще не бачила: священик, біля якого вклякли на колінах молоді, а над ними тільки хмари і небо.

Після спуску весілля перемістилося у затишний ресторанчик. У всіх було відчуття, що сталося щось дуже значуще. Мабуть, заради цього і варто було робити це нелегке сходження.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківськ.

Там, де річка Добра

Минулого разу в «Далі буде» йшлося про центр Європи. А ось нібито простіша річ: де центр України? Рік тому Українське географічне товариство офіційно заявило: на Кіровоградщині, райцентр Добровеличківка.

Для визначення географічних центрів є низка методик, графічних чи розрахункових. За графічним методом беруть ключові точки по контуру карти і з’єднують їх лініями. Центр знаходитиметься на перетині цих ліній. Чим більше ключових точок і чим простіша геометрія контурів, тим легше визначити центр.

НДІ геодезії і картографії розробив математичний спосіб визначення центру із застосуванням комп’ютера. Для визначення геометричного центру України по контуру її карти вибрано близько мільйона точок, які комп’ютер «стиснув» в одну. Таким чином центр виявився поблизу Шполи на Черкащині. А за розрахунками львівських дослідників Я. Кудлика та В. Грицевича цей центр — за 2 км від м. Ватутіне на Черкащині (49 градусів 01 мінута північної широти та 31 градус 02 мінути східної довготи).

Вважається, що географічний центр України найточніше визначив київський професор Віктор Шевченко. Його методика найповніше враховує конфігурацію території й показує, що центр України —на північно-східній околиці Добровеличківки, Кіровоградщина. Там є 20-тонний гранітний камінь з відповідним написом. Поруч протікає річка Добра.

Хай би Україна мала кілька знаків свого географічного центру: і на Кіровоградщині, і на Черкащині. Такі речі завжди приваблюють туристів. Там можна проводити виставки, концерти, ярмарки тощо. Географічний центр країни має й політичний сенс. Чим «центральніша» столиця, тим вона доступніша для окраїн. Тому в світі іноді переносять столиці: з 1960 року Бразилія замінила Ріо-де-Жанейро, з 1997 року Акмола стала новою столицею Казахстану.

У 1922 році наш відомий географ С. Рудницький писав: «геометричний центр української території випадає недалеко нинішнього Катеринослава (Дніпропетровська. — **Ред.**). Це місто має багато добрих прикмет бути столицею України (положення серед земель, багатих продовольством, вугіллям, металом, сіллю)». Оскільки Дніпропетровськ ще не мав виходу до моря, Рудницький пропонував інше місце для столиці — Нікополь.

Недавно львівські вчені-географи висловили думку, що згодом політична столиця України може бути заново збудована ближче до геометричного центру держави, на Черкащині. Цю ідею навіть подано у новому (2000 р.) підручнику «Соціально-економічна географія України».

Важливе соціально-економічне значення має і розташування обласних центрів. У нас більшість (18 із 24) областей мають периферійне розташування своїх центрів (особливо Одеса, Миколаїв, Херсон, Запоріжжя, Ужгород, Луцьк, Суми). При цьому не забезпечується рівність доступу до ресурсів людського розвитку, знижується рівень виконання господарських та культурно-побутових функцій. Певні зміни можуть статися при проведенні адміністративно-територіальної реформи. Як відомо, є пропозиції укрупнити існуючі адміністративні райони і області. Замість 20—25 районів у кожній області може бути 5—10 повітів, замість областей створити 8 країв чи земель: Київська (Центральна), Волинська, Карпатська (Західна), Подільська, Придніпровська, Донецька, Причорноморська, Харківська (Східна) та Автономна Республіка Крим.

Дмитро САВЧУК.

КІНО

Ханжонков без картуза, зате у бронзі

Про те, що перший російський кінопромисловець Олександр Ханжонков народився в Макіївці на Донеччині, ще недавно і тут, і в Москві мало хто знав. Тому стрімкість, із якою розвиваються стосунки російських митців із батьківщиною Ханжонкова, можна порівняти із хвилею почуттів давніх родичів, що довго були в розлуці. До Макіївки приїхав Зураб Церетелі — відомий скульптор, президент Російської академії мистецтв. Приїхав «пристрілятися» до місця, де буде споруджено пам’ятник кінопромисловцю.

Ця ідея виникла в серпні минулого року під час Днів Ханжонкова на Донбасі. Гості — імениті актори та менеджери кіно — відвідали селище Нижня Кринка, розташоване на території Макіївки, де 125 років тому в сім’ї відставного козацького офіцера народився майбутній кінодіяч. Одне із селищ міста досі зветься Ханжонкове. Саме тоді, під час ювілейних урочистостей, і озвучено пропозицію встановити пам’ятник. Автором скульптури, на переконання росіян, мав би стати «сам» Зураб Церетелі.

У Макіївці його зустрічали як найпочеснішого гостя. За словами Церетелі, його роботи нині прикрашають 18 країн світу, але в Україні скульптур ще не було. Вальяжний, незворушний та іронічний, у супроводі численного почту, художник блукав вулицями, обираючи місце для монумента. Врешті зупинився на запропонованій площі перед палацом дитячої та юнацької творчості, в центрі міста. «Аура добра, — зазначив гість. — Гарний сквер, гарний антураж». А в селищі, де народився кінопромисловець, вирішено відновити садибу Ханжонкових, поруч із якою стоятиме бюст першого російського кінопродюсера.

Разом із п’єдесталом бронзова фігура іменитого земляка сягне у висоту на 6—8 метрів.

— Бажання в нас — створити образ великої людини, титанічної особистості, — пояснив Зураб Церетелі. —Я переглянув архів: у Ханжонкова унікальні очі і взагалі форма обличчя. І він, видно, внутрішньо був сильний, талановитий. Я весь час думаю про цю людину трагічної долі. На одній із фотографій бачив його в картузі, але всі чомусь проти картуза...

Камінь на місці майбутнього пам’ятника закладуть у серпні цього року, коли в Макіївці відкриється перший ханжонковський кінофестиваль. Як пообіцяв директор московського «Дому Ханжонкова» Расім Даргях-заде, до програми фестивалю включено фільми початку минулого століття. До 1917 року Олександр Ханжонков зняв близько 300 картин, серед яких — перший вітчизняний повнометражний фільм «Оборона Севастополя». Стрічка, в якій кінопродюсер особисто ставив морські та батальні сцени, мала шалений успіх та непередбачувані наслідки: саме завдяки такому успіхові у публіки цар Микола II розпорядився обкласти кіно податком.

А ось чутки про те, що З. Церетелі робитиме бюст ще одного іменитого донеччанина — Йосипа Кобзона, московський гість заперечив. Мовляв, у Москві, в музеї сучасного мистецтва, він уже створив барельєф співака. Тим часом Донецька міськрада вже ухвалила рішення про встановлення пам’ятника Кобзону перед палацом молоді «Юність». Якщо наміри втіляться, то Йосип Давидович стане другим (після Сергія Бубки), хто отримав у шахтарській столиці пам’ятник за життя.

Ліна КУЩ.

Донецька область.

Мрія художника

У глибині Бельбекської долини під самою грядою Кримських гір притулилося в зелені садів і лісу селище Куйбишеве Бахчисарайського району. Обдарувала природа цю землю неповторним ландшафтом. Тут білі стрімкі скелі неохоче розступаються перед змійкою вируючої гірської річки, а реліктові ялівцеві й тисові гаї дивляться зверхньо на волохаті бузкові рядочки лаванди. На обрії Ай-Петринський хребет на тлі до синяви блакитного кримського неба, а в зелені садів тоне вервечка будинків під червоною черепицею. Тут багато років живе й творить художник Віктор Іванович Папій.

Його біографія схожа на біографії мільйонів сучасників другої половини двадцятого сторіччя. Навчання у ФЗН, будівництво Каховської ГЕС, служба в армії. Із самого дитинства тягло його до пензля і фарб. Вчився малювати в батька. А потім, назавжди оселившись в Куйбишевому, багато років працював художником у колгоспі, заочно закінчив Московський народний університет мистецтв. І всі ці роки дуже багато і плідно писав, шліфуючи майстерність. З 1955 р. його картини регулярно виставляються в Сімферополі, відбулося кілька персональних виставок. Двічі з його мистецтвом знайомилися кияни, ще двічі Віктор Іванович брав участь у всесоюзних виставках.

Цього року він відзначає своє 70-річчя, але світ його барв так само сповнений світлом незгасної любові до рідних місць. Головна риса його творчості — це радісне світовідчуття, буяння кримських барв, життєствердження прекрасного. Багато сотень картин художника об’єднує лірико-оповідальний пейзаж, який знову і знову викликає те, що зачіпає найтонші струни душі, високе почуття захоплення й подиву. На полотні старе місто з древньою саклею, яке достеменно передає сучасникам неповторний колорит минулого. А цей дивовижний висячий місток через Бельбек! Як тут виписана річка! Здається, навіть чути кришталевий передзвін води, що падає з каміння. Поруч етюд, сповнений ніжністю примхливо граючого листя і блакитного туману в ранкових ще сонних горах.

Немає такого куточка в селах Танкове, Малосадове, Соколине, які б не відобразив Віктор Іванович. У його роботах багато сонця. Особливо виразна осінь, що вбирає в золоті шати і старий сад, і незграбний чагарник біля скелі Утюг, і романтичний Великий каньйон Криму.

Багато чого досягла у житті й творчості ця прекрасна людина, але головна мрія художника — розташувати у своєму будинку картинну галерею — залишається поки що нездійсненою. Віктор Іванович вірить у неї і щодня продовжує будувати своїми руками разом із сином, теж художником, свій неповторний будинок — адже він оптиміст.

Володимир ШИНКАРЕНКО.

На фото: Віктор Папій; картини художника «Сакля в Соколиному», «Кримські маки».

ДОВІДКА «ГУ»

ПАПІЙ Віктор Іванович народився 28 серпня 1933 року в селі Кучугури Запорізької області. Закінчив Московський народний університет мистецтв. Його біографія пов’язана в основному із селищем Куйбишеве Бахчисарайського району, де написані найкращі роботи — пейзажі Бельбекської долини, Бахчисарая, печерних міст Мангуп-Кале, Чуфут-Кале, Ескі-Кермен. Лірико-оповідальний пейзаж — стрижневий напрям художника. Йому вдається вловити і передати на полотні найтонші нюанси стану природи.

Гарне знання натури дає змогу Вікторові Івановичу зосередити увагу на головному — переданні особистих поетичних уявлень про навколишній світ. Його роботи несуть у собі глибокий відбиток своєрідності, індивідуальності.

М’який, плавний колорит картин відбиває основні риси характеру автора, якому чуже прагнення до зовнішнього блиску. У них проявляється життєствердний пафос його творчості. Сонячні барви творів Папія В. І. зумовлені не тільки тим, що художник працює у Криму.

Папій В. І. — учасник двох всесоюзних (1967 і 1973 роки, Москва), багатьох всеукраїнських (1967, 1969, 1973, 1987 рр., Київ) і місцевих (Сімферополь) художніх виставок.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Редактор номера Віталій ЖЕЖЕРА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов’язкове.

(р) Платні матеріали.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Ціна договірна

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»

Зам. 0311136. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 454-84-92; телефакс — 234-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 454-81-34, 454-81-44; телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Передплата на газету «Голос України» (on-line) за адресою: www.dnepropochta.dp.ua; www.presa.ua

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»